

Jasmuižā dedzinātie podi skan kā zvani

● Keramiķis Jānis Seiksts atzīst, ka J.Raiņa muzeja piedāvājums un iespēja izdedzināt cepli slavenā keramiķa Andreja Paulāna darbnīcā esot liels gods. Izņemot no krāsns katru savu darbu, kas izturējis 1000 grādus lielo svelmi, Jānis Seiksts klātesošajiem stāstīja par tā rotājumiem, formu, krāsām. Foto: M.Rukosujevs

J.Raiņa muzejs «Jasmuiža» šonedēļ pulcināja kultūras darbiniekus, televīzijas ļaudis, vietējās sabiedrības pārstāvjus, kuri ar nevilnotu interesi sekoja keramiķa Jāņa Seiksta cepla dedzināšanas procesam un kopā ar mālu mākslinieku izbaudīja satraucošās stundas, kad ceplis tikai izņemts.

Jānis Seiksts dzīvo Madonā, kur atrodas arī viņa darbnīca un ir pašam savs ceplis, bet, kā teica keramiķis, — man ir liels gods izdedzināt vienu cepli šeit, muzejā, keramikas vecmeistara Andreja Paulāna darbnīcā un viņa cepli.

Jānis Seiksts neslēpa, ka tas prasījis arī papildus pūles. Paša ceplis ir daudz lielāks, viņš stāstīja, tā vilkme labāk zināma. Bet pats grūtākais bijis neapdedzināto izstrādājumu pārvešana no Madonas uz Jasmuižu. Mīkstus māla podus nesakrausi citu uz cita, tie nedrīkst deformēties. Un tomēr viņam gribējies izjust un saviem traukiem

piedot A. Paulāna garu, kuru, keramiķis nešaubās, glabā darbnīcā un ceplis Jasmuižā.

Un, lūk, iesaistot darbā arī nepacietīgos skatītājus, no cepla tiek novākta lausku un keramikas fližu kārtā, kas izmantota kā izolējošs materiāls. Katram keramiķim šis ir satraucošs brīdis. Pēc vairāku mēnešu rūpīga un arī smaga darba pie podnieka ripas, pēc krāsni salikšanas, kuriņāšanas un dzesināšanas ir pienākusi stunda, kad redzams, vai uguns ir bijusi par sabiedroto, vai arī mēģinājusi kaitēt. Kad ceplis iekurināts, keramiķa spēkos vairs nav ko labot, mainīt vai papildināt.

Acu skatienam pirmajā kārtā atsedzas vieglāki izstrādājumi — cukura trauciņi, krūzītes, vāciņi. Nākamajā kārtā sarindoti svečturi, šķīvji, vāzes. Un tā līdz pat apakšējai kārtai, kur uguns svelmē rūdījušies lieli dekoratīvi podi. Kopā gandrīz divi simti izstrādājumu. Ar cimdotojām rokām apglaudot vēl joprojām karstos traukus, mākslinieks par katru atrod savu sakāmo. Apgroza, pabrīnās, cik negaidītos toņos karstumā

sakusušas krāsas. Cits viņam liekas par daudz apdedzis, bet kādam citam atrod vainu — iepļis. Keramiķu ticējumi prasa ziedot keramikas sentēvu gariem, tāpēc liels šķīvīš un kāds pods tiek triekti pret sienu. Bet lielākā daļa no apdedzinātajiem traukiem ir nevainojami. Jānis Seiksts izceļ kādu podu milzi un lēni tam piesit. Skaistais trauks atsaucas ar dobjiem skaņām. Kā Aglonas zvani, ar cieņu novērtē klātesošie.

Jānis Seiksts ir keramiķis ar 30 gadu stāžu, piedalījies daudzās izstādēs savā valstī un arī ārzemēs. Notikušas arī vairākas viņa personālizstādes. Kā pastāstīja «Novadniekam», gadā izdedzinot vidēji divas vai trīs krāsni. Tāpat vismaz sešdesmit reizes pārdzīvojis uztraucošo cepla atvēršanas brīdi. Keramiķa darbi mājās nekrājas. Tie atrod

ceļu pie pircējiem. Varbūt arī tāpēc, ka mākslinieks seko laika garam un pieprasījumam. Dedzināšanai Jasmuižā viņš sagatavojis tautas mākslas tradīcijām atbilstošus darbus, bet regulāri veidojot un sagatavojot arī dārza keramiku, latvisku dzīvnieciņu figūras un skulptūras, ko pircēji ļoti iecienījuši.

Lūgts kopumā novērtēt A. Paulāna darbnīcā izdedzināto cepli, keramiķis atzina, ka jūtoties gandarīts. Izdevies necerēti labi, bet arī jūtami atšķirīgi, jo katra krāsni tomēr piedod savas niansas.

Visu cepla sagatavošanas, dedzināšanas un izņemšanas procesu filmēja arī televīzijas ļaudis, gatavojot filmu «Māla maģija». Tā uz televīzijas ekrāniem būšot skatāma decembrī.

L.Rancāne

Lasītāju
ievēribai!

Laikraksta nākamais
numurs iznāks sestdien,
3. novembrī.

ZIŅAS

Pateicības raksti kultūras darbiniekiem

Par Eiropas Kultūras mantojuma dienu pasākumu organizēšanu diviem Preiļu rajona kultūras darbiniekiem piešķirti Kultūras ministrijas pateicības raksti. Tos saņems Līvānu novada kultūras centra vadītāja Valija Vaivide un Preiļu novada domes kultūras darba organizatore Valentīna Brice.

Nākamgad Eiropas Kultūras mantojuma dienas būs veltītas tehnikas mantojumam. Preiļu rajonā šādi objekti ir trīs — Pelēču ūdensdzirnavas, Pastaru vējdzirnavas un ūdens tornis Rušonā.

Nākamnedēļ Preiļos svinīgi aizdegs gāzes lāpu

31. oktobrī pulksten 12.00 laukumā pretī novada domes siltumapgādes nodaļas ēkai Liepu ielā 2 svinīgi tiks aizdedzināta gāzes lāpa. Līdz ar to būs galā lielais vairums darbu, kas saistīti ar dabas gāzes vada būvniecību līdz Preiļiem. Uz svinībām solījis ierasties akciju sabiedrības «Latvijas gāze» prezidents Adriāns Dāvis, kā arī būvfirmu speciālisti, kuri piedalījušies gāzes vada atzara Upmala — Preiļi celtniecībā. Kopš līguma par gāzes vada būvniecību parakstīšanas pagājuši desmit gadi, un Preiļi ir pirmā no jauna gazificētā pilsēta Latvijā mūsu valsts atjaunotās neatkarības gados.

«Lauku Avīzes» dienas Rušonā

Rušonas pagastā 2. novembrī paredzēta iedzīvotāju un «Lauku Avīzes» pārstāvju tikšanās. Lasītāji varēs saņemt konsultācijas mantošanas un zemes reformas, darba likumdošanas, politiski represēto tiesību aizsardzības, sociālās apdrošināšanas jautājumos. Konsultācijas sniegs kvalificēti juristi un eksperti. Ar iedzīvotājiem tiksies zemkopības ministra padomnieks Jānis Lapše, Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors Guntis Grūbe.

Bez tam kopā ar laikraksta redakcijas pārstāvjiem pagastā solījuši ierasties vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Vladimirs Makarovs, izglītības ministrs Kārlis Greiškālns.

Noteikti vidusskolas gala eksāmeni

Izglītības un zinātnes ministrija noteikusi šajā mācību gadā kārtojamos eksāmenus par vispārējās vidējās izglītības ieguvu. 12. klases beidzējiem būs jākārt šādi obligātie eksāmeni: latviešu valodā un literatūrā latviešu mācībvalodas (izglītības iestādēs; latviešu valodā un literatūrā (izglītojamiem, kuri apgūst mazākumtautību izglītības programmas); valstī noteiktajā pirmajā svešvalodā; izglītības iestādes noteiktajā mācību priekšmetā, kura apjoms licencētajā izglītības programmā nav mazāks par 105 mācību stundām.

Izvēles eksāmeniem piedāvāti vairāk nekā divdesmit mācību priekšmeti: ģeogrāfija, ķīmija, matemātika, biznesa ekonomiskie pamati, bioloģija, mācībvaloda un literatūra (tiem, kuri apgūst mazākumtautību izglītības programmu), vēsture un citi.

Piešķir aizsargājamā objekta statusu

Priekuļu pamatskolai kā arhitektūras piemineklim piešķirts vietējās nozīmes kultūras pieminekļa statuss. Šī procedūra ilga vairāku gadu garumā, bet ideja par šādu statusu nāca no skolas. Aizsargājamā pieminekļa statusu piešķir Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Par 30 tūkstošiem latu informēs sabiedrību

Pašvaldību lietu pārvalde nolēmusi, ka sabiedrībai beidzot jāzina viss par administratīvi teritoriālo reformu. Tāpēc šim nolūkam līdz šī gada decembra vidum tiks iztērēti 30 tūkstoši latu. Izsolē noskaidrots, ka gandrīz pusi naudas izmantos Latvijas Televīzija, kas gatavo raidījumu sēriju par reformu, piecus tūkstošus latu jau bija jāatdod par filmas uzņemšanu. Kopš 1990. gada Latvijā administratīvi teritoriālās reformas projekti izmaksājuši aptuveni miljonu latu, taču tikai 25 procenti līdzekļu izdoti kā valsts dotācija pašvaldībām, kas istenojušas apvienošanās.

Steidz izskatīt budžeta projektu

25. oktobrī Saeimas budžeta un finansu komiteja steidzīgi nolēma atbalstīt 2002. gada budžeta projektu un ar to saistīto likumprojektu paketi pirmajā lasījumā. Tiek plānots, ka jau 1. novembrī par to plenārsēdē lems parlaments. Viss notiek tik steidzīgi tāpēc, lai budžetu līdz gada beigām varētu paspēt pieņemt un lai tas stātos spēkā 2002. gada 1. janvārī.

Ministrs sola samazināt deficītu

Finansu ministrs Gundars Bērziņš, tiekoties ar Starptautiskā valūtas fonda misiju, solījis samazināt nākamā gada budžeta fiskālo deficītu no 2,46 procentiem līdz 1,7 procentiem no iekšzemes kopprodukta.

Bargi sodīs viltus vēstuļu izplatītājus

Tiesībsargājošās institūcijas paziņojušas, ka bargi vērsīsies pret personām, kas Latvijā mēģina radīt paniku, nosūtot dažādiem adresātiem maldinošas vēstules ar pulverveida vielām un radot aizdomas par Sibīrijas mēra draudiem. Līdz šim Nacionālajam vides veselības centram pārbaudei nodoti jau vairāk nekā 40 aizdomīgi paraugi, nevienā no pārbaudītajiem Sibīrijas mēra sporas nav atrastas.

Sabiedrība uzskata, ka nodokļus tērē nepareizi

Tikai desmitā daļa iedzīvotāju uzskata, ka valstī iekasētie nodokļi tiek tērēti pareizi, liecina firmas SKDS dati. Viedoklis, ka nodokļu izmantošana kopumā ir pareiza, populārāks jaunu cilvēku vidū, kā arī starp tiem, kuriem ir lielāki ienākumi.

Ventā — milzu karpa

Kāds Ventspils iedzīvotājs šonedēļ Ventā noķēris 20,5 kilogramus smagu un 1,07 metrus garu karpu. Viņam nācies cīnīties ar zivi vismaz 35 minūtes. Jauniets ar šo lomu nolēmis piedalīties visos Latvijas makšķerņu konkursos, jo milzu karpa noteikti būs viens no Latvijas rekordiem.

Latvijā — novecojusi izglītības sistēma

Sorosa fonda — Latvija sagatavotajā pārskatā par izglītību Latvijā akcentēts, ka līdzekļu izglītības sistēmas sakārtošanai ir pietiekami, taču tie tiek nelietderīgi izmantoti, piemēram, tiek finansētas mācību iestādes nevis studenti un viņu sekmes. Tāpēc jāveido jauna izglītības politika.

Oktobrī nosaluši trīs cilvēki

Šī gada oktobrī Rīgā vēsais laiks jau laupījis triju cilvēku dzīvības. Tiesa, viņu organismos atrasta krietna deva alkohola. Visi nosalušie ir bijuši klaidoņi un cilvēki bez pajumtes.

Sagatavoja L.Kirillova

INFORMĀCIJA

«Katram jāatmin sava mīkla, ir no svara ikvienam pasacīt, kas viņš ir, ko viņš var veikt un par ko viņš var kļūt.»

Aspazija

PREIĻU RAJONA PADOMĒ

24. oktobrī notika Preiļu rajona padomes kārtējā sēde. Pirms darba kārtībā ietvertu jautājumu izskatīšanas padomes locekļi ar ziediem un sirsniem novēlējumiem skaistā dzīves jubilejā sveica savu kolēģi — Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāju Leontīnu Salenieci.

Par līdzekļu piešķiršanu

Padomē izskatīja Latvijas Diabēta asociācijas Preiļu nodaļas vēstuli par līdzekļu piešķiršanu Pasaules diabēta dienas pasākumam. Šim nolūkam no rajona padomes rezerves fonda atvēlēti 30 latu.

Par politiski represētās personas statusa piešķiršanu

Pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumiem un likumu «Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem», politiski represētās personas statuss tika piešķirts Līvānu iedzīvotājam Verai Svetovai.

Par atkārtotu politiski represētās personas apliecināšanu

Rajona padomes locekļi atzina par nederīgām nozaudētās Vitalija Livzāna un Jāņa Auzāna politiski represētās personas apliecināšanas. Represēto lietu komisijas priekšsēdētājam Aivaram Pizelim uzdots veikt nepieciešamās darbības jaunas apliecināšanas izsniegšanai V.Livzānam un J.Auzānam.

Par sadarbības līgumu starp Rēzeknes augstskolu un Preiļu rajona padomi

Pieņemts lēmums neparakstīt sadarbības līgumu starp Rēzeknes augstskolu un Preiļu rajona padomi, jo 2001. gada budžetā līdzekļu pašvaldības stipendijām nav, bet budžeta projekts 2002. gadam vēl nav izskatīts.

Par Latgales Attīstības padomes priekšlikumu

Sakarā ar to, ka Krāslavas rajona padome 2001. gada 31. augustā pieņēma lēmumu par darbības pārtraukšanu īpaši atbalstāmā reģiona attīstības padomē «Daugava», un, izskatot Latgales Attīstības padomes priekšlikumu izvērtēt piedāvātos variantus par pašvaldības dalību padomē «Daugava» vai par vienotas īpaši atbalstāmā reģiona pašvaldību vietējās padomes izveidi Latgalē, Preiļu rajona padome nolēma saglabāt īpaši atbalstāmā reģiona attīstības padomes «Daugava» darbību un to paplašināt. Vēl padomes

locekļi vienotās aicināt pašvaldības, kurām ir īpaši atbalstāmā reģiona statuss, pieņemt lēmumu par iestāšanos «Daugavā» līdz šī gada 1. decembrim, darot to zināmu īpaši atbalstāmā reģiona attīstības padomei «Daugava».

Par atkārtotu saimnieciski finansiālās darbības pārbaudi Aglonas internātgimnāzijā

Rajona padomes locekļi nolēma pieņemt zināšanai finansu, ekonomikas un centralizētās grāmatvedības nodaļas revidentes A.Sunipas šī gada 12. oktobra aktā izteiktos priekšlikumus un uzdeva Aglonas internātgimnāzijas direktoram Didzim Vanagam līdz 2001. gada 31. decembrim novērst konstatētos trūkumus.

Par Preiļu rajona teritorijas plānojuma izstrādes darba grupas sastāva izmaiņām

Sakarā ar Preiļu rajona teritorijas plānojuma izstrādi un nepieciešamību iesaistīt šajā darbā būvvaldes speciālistus un arhitektus, rajona padome nolēma iekļaut darba grupas sastāvā Preiļu rajona pašvaldību apvienotās būvvaldes vadītāju Artūru Poplavski un Preiļu novada domes arhitektu Nauri Piļānu.

Par pašvaldību sadarbības apvienības «Viduslatgale» izveidošanu

Piecu pašvaldību — Sīļukalna pagasta, Rušonas pagasta, Riebiņu pagasta, Silajāņu pagasta un Rēzeknes rajona Feimaņu pagasta — padomes parakstījušas sadarbības līgumu uz trim gadiem un izveidojušas sadarbības apvienību «Viduslatgale». Apvienības mērķis ir administratīvi teritoriālās reformas nobeigumā izveidot novadu. Šajā sakarā Preiļu rajona padome pieņēma lēmumu atbalstīt vietējo pašvaldību sadarbības apvienības «Viduslatgale» izveidošanu un lūgt apvienības padomi iesniegt Administratīvi teritoriālās reformas padomei izstrādāto dokumentu paketi: attīstības koncepciju, nolikuma un nodomu protokola par sadarbību kopiju.

Par atļauju pārdot pamatlīdzekļus

Rajona padomes locekļi

nolēma atļaut Rudzātu speciālajai internātskolai izsoles kārtībā pārdot tai piederošo tehniku un saņemtos līdzekļus izlietot jaunās tehnikas iegādei.

Par Aglonas pagasta padomes iesnieguma izskatīšanu

Pieņemts lēmums atbalstīt autobusu pieturas paviljona un stāvlaukuma ierīkošanu Aglonā un finansējumu paredzēt no rajona autoceļu fonda līdzekļiem 2002. gadam un no mērķdotāciju pasažieru regulārajiem pārvadājumiem ar autobusiem līdzekļiem.

Par veselības aprūpes optimizācijas darba grupas priekšlikumiem

Izskatot ar Preiļu rajona padomes 2001. gada 10. augusta sēdes lēmumu izveidotās rajona administratīvās teritorijas stacionāru un neatliekamās medicīniskās palīdzības darba izvērtēšanas un struktūras optimizācijas darba grupas izteiktos priekšlikumus, rajona padome nolēma:

1) lūgt Latvijas Republikas Ministru kabinetu un Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūru (VOVAA) izskatīt jautājumu par līdzekļu piešķiršanu Preiļu rajona pašvaldības uzņēmumu «Preiļu slimnīca» un «Līvānu slimnīca» sertificēšanai sekojošā apmērā:

■ pašvaldības uzņēmumam «Preiļu slimnīca» — 50 000 latu apmērā,

■ pašvaldības uzņēmumam «Līvānu slimnīca» — 40 000 latu apmērā;

2) lūgt VOVAA izskatīt jautājumu par papildus līdzekļu piešķiršanu pašvaldības uzņēmumiem zaudējumu segšanai, kas radušies sakarā ar «Veselības aprūpes finansēšanas noteikumu» 27. punktā noteikto iedzīvotāju kategoriju atbrīvošanu no pacientu iemaksām, kuri

■ Preiļu slimnīcai ir 28 000 latu gadā,

■ Līvānu slimnīcai 9000 latu gadā;

3) sakarā ar to, ka bieži tiek mainīti slimnīcu finansēšanas noteikumi, kas būtiski pasliktina pašvaldības uzņēmumu finansiālo stāvokli, lūgt Latvijas Republikas Finanšu ministriju rast iespēju dzēst Pasaulē Bankas kredītu Preiļu slimnīcai un VOVAA kredītu Līvānu slimnīcai;

■ pašvaldības uzņēmumam «Preiļu slimnīca» poliklinikas ēkas siltināšanai 64 032 latu apmērā,

■ pašvaldības uzņēmumam «Līvānu slimnīca» rentgenaparātūras iegādei 38 894 latu apmērā;

4) sakarā ar to, ka veselības aprūpes pakalpojumu pašvaldības uzņēmumi «Preiļu slimnīca» un «Līvānu slimnīca» ir spiesti pārdot zemāk par pašizmaksas cenām, lūgt Valsts ieņēmumu dienestu līdz 2002. gada 30. jūnijam iesaldēt iedzīvotāju ienākuma un sociālā nodokļa pamatparādu palielinājuma un kavējuma naudas summas, kas

■ Preiļu slimnīcai ir 3605,99 latu,

■ Līvānu slimnīcai — 1216,04 latu;

5) lūgt Latvijas Pašvaldību savienību iekļaut komiteju darba kārtībā jautājumu izveidojušos krīzes situācijā pašvaldības uzņēmumu finansēšanā, kas nodrošina veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem;

6) pašvaldības uzņēmumu direktoriem Iraidai Glušņonokai un Jānim Anspokam līdz šī gada 1. novembrim iesniegt rajona padomē parādu atmaksas grafiku.

Par Aglonas internātgimnāzijas akreditāciju

Sakarā ar to, ka no 2001. gada 2. aprīļa Rīgas metropolijas Romas katoļu kūrīja tiesā cēlusi prasību pret Latvijas Republikas Zemkopības ministriju par īpašuma tiesību atjaunošanu uz ēku un zemi Jaunaglonā, Rušonas ielā 11, kurā bija plānots izvietot Aglonas internātgimnāziju, pamatojoties uz Izglītības un zinātnes ministrijas 1997. gada 14. janvāra Aglonas internātgimnāzijas izsniegtajām apliecināšanām par tiesībām izdot atestātus par pamatzglītību un vidējo izglītību, kuru derīguma termiņš beidzas 2001. gadā, rajona padome nolēma lūgt Latvijas Republikas izglītības un zinātnes ministru Kārli Greiškalnu pagarināt akreditācijas apliecināšanu derīguma termiņu Aglonas internātgimnāzijas līdz 2001./2002. mācību gada beigām.

Par trakumsērgas likvidāciju Līvānu novada Rožupes pagastā

Pamatojoties uz Pārtikas un veterinārā dienesta Preiļu pārvaldes iesniegumu par to, ka trakumsērgas profilakses pasākumi veikti un turpmākie saslimšanas uzliesmojumi nav konstatēti, rajona padome nolēma izbeigt 2001. gada 27. septembra lēmuma «Par trakumsērgas profilaksi un likvidāciju Līvānu novada Rožupes pagastā» darbību.

Pēc Preiļu rajona padomes sēdes materiāliem sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

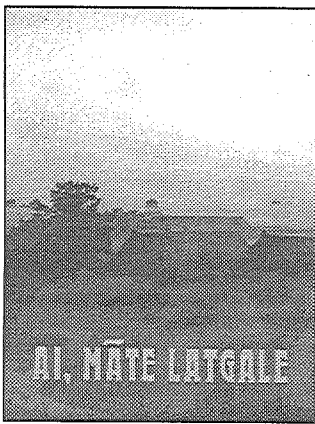
Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei), 1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 1-53-07058, 1-53-07059 (zurnālistiem). Fakss 1-53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

ZIŅAS, REDAKCIJAS SLEJA

Latgalieši grāmatas prezentācijā Latviešu Biedrības namā

24. oktobrī Rīgā, Latviešu Biedrības namā notika grāmatas «Ai, māte Latgale» prezentācija. Precīzāk sakot, gan tagadējie, gan bijušie latgalieši rādīja grāmatu par latgaliešiem un Latgali no aizvēsturiskiem laikiem līdz pagājušā gadsimta 20. un 30. gadiem.

Pēteris Zeile uzsver, ka «samērā liela vieta rakstu krājumā atvēlēta dažādu laikmetu vēstures un kultūras avotiem, hronikām, ceļojumu aprakstiem, vēsturiski publicistiskām liecībām un citiem materiāliem. Krietna daļa šo darbu vai to būtiskāko fragmentu latviešu valodā dienas gaismu te ierauga pirmoreiz. Tāda arī bijusi izdevuma veidošanas pamatideja.»

Bagātais materiālu apkopojums būs saistoša lasāmviela skolēniem, studentiem, kultūras un vēstures speciālistiem, kā arī visiem interesentiem, kuri vēlas papildināt savas zināšanas, «domājot par Latgales daudzkrāsaino dar-

dedzi Latvijas debesīs».

Uz grāmatas prezentāciju Rīgā bija ieradusies arī preilieši — Liču folkloras kopa, Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, rajona padomes kultūras darba speciāliste Elvīra Brovacka, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša, Preiļu rajona galvenās bibliotēkas vadītāja Ināra Batarāga. Līdz ar grāmatas prezentāciju daudz ciemiņi Latviešu Biedrības nama Baltajā zālē varēja apskatīt arī Preiļu fotogrāfa Igora Pliča darbu izstādi.

L.Kirillova

Atskatu Latgales vēsturē un kultūrvēsturē apkopotājs ir īsu novadnieks profesors Pēteris Zeile, redaktors Alberts Ločmelis, mākslinieks Jāzeps Pigoznis, krājumu ilustrē Igora Pliča fotogrāfijas. Grāmata izdota izdevniecībā

«Annele», pateicoties kādreizējā preilieša, tagad ventpilnieka Jāņa Blaževiča atbalstam.

Grāmatas «Ai, māte Latgale» ievadvārdos tās autors

Par Latvijas pievienošanos EUCARIS sistēmai

Šī gada 4. un 5. oktobrī Zviedrijā notika EUCARIS (Eiropas transportlīdzekļu un vadītāju informatīvā sistēma) dalībvalstu konference, kurā tika panākta Latvijas pievienošanās EUCARIS.

Latvija ir pirmā no Austrumeiropas valstīm, kuras transportlīdzekļu un vadītāju reģistrs atzīts par atbilstošu EUCARIS prasībām, atstājot

aiz sevis tādas kandidātvalstis kā Francija, Zviedrija, Norvēģija, Somija, Čehija un Igaunija.

Pievienošanās minētajai sistēmai paredz, ka būs iespējams pārbaudīt transportlīdzekļa datus EUCARIS dalībvalstu transportlīdzekļu reģistrā no kuras transportlīdzeklis tiek ievests reģistrācijai Latvijā. Patlaban testa režīmā tas ir iespējams ar sekojošu valstu transportlīdzekļu reģistriem: Beļģija, Lielbritānija, Ziemeļ-

īrija, Luksemburga un Vācija. Ar Nīderlandi šī sistēma darbojas jau sen. Līdz ar to Latvijas iedzīvotāji nevarēs kļūt par EUCARIS dalībvalstis zagto transportlīdzekļu legāliem īpašniekiem. Tiks izskausta arī transportlīdzekļu izlaiduma gada viltošana. Bet tam būs iespēja arī pārliecināties par transportlīdzekļu vadītāju apliecībām un apliecības uzrādīto kategoriju atbilstību.

Jāpievērš uzmanība faktiem,

ka 79,8 procenti transportlīdzekļu tiek ievesti no Vācijas, 3,4 procenti no Beļģijas, 1,9 procenti no Nīderlandes, kuras ir EUCARIS dalībvalstis. Kopš 1998. gada 21. jūnija konstatēti 367 mēģinājumi viltojumā gadu. Līdz ar to pievienošanās minētajai sistēmai, kas dod pieeju dalībvalstu reģistriem, būtiski atvieglos viltojumu konstatēšanu un šādu gadījumu novēršanu.

CSDD informācija

PAŠVALDĪBĀS

Saunas pagastā

■ PĀRSKATA LĪGUMUS PAR TELPU IZMANTOŠANU. Pagasta padomes deputāti nolēmuši pārskatīt līgumu ar Pieniņu draudzi par telpu izmantošanu. Pašlaik no draudzes netiek prasīta ne ires maksa, ne izdevumi par apkuri un ūdens piegādi.

Paredzēts slēgt līgumu arī ar paju sabiedrības «Smelteri» likvidācijas komisiju, kas bez atlīdzības izmanto pagasta padomes telpas.

■ AUDITA PĀRBAUDI VEIKS ZINĀMA FIRMA. Deputāti izskatījuši vairāku audita firmu piedāvājumus, lai veiktu 2001. gada saimnieciskās darbības finanšu revīziju. Nolemts pagarināt līgumu ar individuālo uzņēmumu «Aktīvs M», kas audita pārbaudi pagastā veicis arī iepriekš.

■ VISIEM SKOLĒNIEM APMĀKSĀ PUSDIENAS, APSTIPRINA LĪGUMUS.

No pagasta padomes budžeta piešķirts 451 lats, lai novembrī apmaksātu pusdienas visiem Salas un Priekuļu pamatskolas skolēniem.

Apstiprināti līgumi ar rajona padomi par Saunas pagasta iedzīvotāju ievietošanu Aglonas lauku slimnīcā, kā arī ar Preiļu novada domi par bērnu dārza «Pasaciņa» rotaļu grupas «Ābecīte» apmeklēšanu.

■ APMĀKSĀ ĀRSTĒŠANĀS IZDEVUMUS. 50 procentu apmērā segti ārstēšanas izdevumi četriem pagasta iedzīvotājiem. Kopā šim nolūkam piešķirti 224 lati.

■ SAGATAVOTI DOKUMENTI NOSŪTĪŠANAI UZ PENSIONĀTU. Viens no pagasta iedzīvotājiem drīzumā tiks nogādāts uz psihoneiroloģisko pensionātu «Krašņi» Krāslavas rajonā. Sagatavoti visi nepieciešamie dokumenti, pārbaudīts pensionāra veselības stāvoklis. Gados vecais iedzīvotājs ir slims un

bez piederīgajiem, viņam nepieciešama speciāla aprūpe.

Preiļu novada Aizkalnes pagastā

■ NOSAKA APKURES TARIFUS. Sakarā ar to, ka Aizkalnes pagasta centra 12 dzīvokļu mājai, kurā dzīvo skolotāji, 2001./2002. gada apkures sezonai siltumenerģijas piegādei pašvaldības budžetā nav paredzētas dotācijas, novada domes deputāti nolēma no šī gada 16. oktobra līdz 31. decembrim noteikt siltumenerģijas tarifu — 0,51 lats par vienu apsildāmās platības kvadrātmetru. No 2002. gada 1. janvāra tiks piemērots 2001. gada 27. septembra domes sēdē apstiprinātais tarifs — 0,52 lats par vienu apsildāmās platības kvadrātmetru. Par atvieglojumu piešķiršanu trūcīgām ģimenēm un mazuļģimnēm iedzīvotājiem lems domes sociālās aprūpes jautājumu komisijā.

■ NOSAKOT ĪRI, NEMTA VĒRĀ IEDZĪVOTĀJU MAKSĀTSPĒJA. Turpmāk Aizkalnes pagasta centrā juridiskās personas īri maksās 0,05 latu apmērā par ierējamās platības kvadrātmetru mēnesī, bet fiziskās personas — 0,03 latu apmērā par kvadrātmetru. Nosakot īres maksas tarifus pašvaldības īpašumā esošajās mājās Aizkalnes pagasta centrā, novada domes deputāti ņēmuši vērā to, ka atkritumu izvešana Aizkalnē tiek dotēta no pagasta centra budžeta.

Preiļu novada Preiļu pagastā

■ PAPILDINA ZEMES PLATĪBAS. Preiļu novada dome izskatījusi triju Preiļu pagasta iedzīvotāju lūgumu un piešķirusi viņiem pastāvīgā lietošanā ar izpiršanas tiesībām zemi. Kādai personai Mazo Mūrnieku sādžā piešķirti 1,9 hektāri, vēl piešķirti 6,5 hektāri Gavarčiku sādžā un 5,3 hektāri no brīvās valsts zemes Upenieku sādžā.

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklusīsim pa tālr. 1-53-07056.

Mēs pamazām kļūstam par ķīlniekiem

Kaut kā pārāk ātri un nemanāmi vasara ir pagājusi. Klāt rudens, pie tam, ne jau tas silti maijais, zeltainais un par sievu vasaru sauktais, bet gan tāds, kas teju teju sola ziemas ierašanos. Grūti pierast, ka jāvelk silti zābaki, bet vieglās jaciņas vietā no kožu necauraidīgiem maisiem jāpako laukā kāds biežāks mētelis.

Lai nu paliek lirika. Sapņošanai un mierīgai apcerei var ļauties, kad dzīvoklī silti. Ceru, ka daudziem tā arī ir. Taču šonedēļ nācās saskarties ar cilvēku izmisumu, dusmām un bezpalīdzību, kad viņi, vairs nezinādami, kur lai nāk palīdzību meklēt, devās uz redakciju.

Preiļos apkures sezona šogad tika uzsākta laikā. Taču izrādījās, ka viena piecstāvu dzīvojamā māja tomēr nav pieslēgta apkurei. Kooperatīva ielas 1 iedzīvotāji vēli gaidīja siltumu radiatoros, lai gan laukā termometra stabiņš naktīs noslīdēja jau līdz minus septiņiem grādiem. Iemesls vienkāršs — mājas saimnieks KS «Turība» 23. oktobrī novada domes siltumapgādes nodaļai par apkuri pagājušajā sezonā palicis parādā 8557 latus. Ņemot vērā to, ka individuālo siltuma lietotāju kopējais parāds pilsētā svārstās no 35 līdz 40 tūkstošiem latu, summa ir krietna. No malas liekas, tā nu ir bezkaunība, un siltuma devēji pareizi vien dara, ka apkuri nepieslēdz. Taču ir kāda nianse — iedzīvotāji par apkuri un īri maksā nevis pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» namu pārvaldē, bet gan mājas saimniekam, jau minētajai KS «Turība». Tātad novada domei parādā ir nevis īrnieki, bet gan «Turība».

Pašlaik negrastos iedziļināties grāmatvedības un juridiskās niansēs starp novada domi un KS «Turība» (tiesu procesi, katrai pusē pierādot savu taisnību, var vilkties gadu gadiem), taču man ir skaidrs viens — cilvēki bija kļuvuši par ķīlniekiem. Gan pensionāri, kuri visu darba mūžu strādājuši minētajā sabiedrībā un par kuru naudu daļēji celta arī māja, gan mazi bērni.

Uz Kooperatīva 1 mājas iedzīvotāju un novada domes rīkoto sapulci KS «Turība» vadība neierādās. Šis fakts apliecina, ka, skaidrojot attiecības, līdz fantastiskiem augstumiem sakāpušās ambīcijas pastūmušas pie malas iejūtību, līdzietību un godīgumu. Problēma tika atrisināta. Īrnieki un novada dome atrada kopīgu valodu, jau tās pašas dienas vakarā māja tika pieslēgta apkurei, bet iedzīvotāji rakstīja iesniegumus, kuros lūdza novada domi pa tiešo pieņemt no viņiem avansa maksājumus par apkuri.

Diemžēl šādas un līdzīgas situācijas, kad mēs kļūstam par ķīlniekiem kādu amatpersonu, organizāciju, monopoluzņēmumu vai pat valdības rokās, nav retums. Tiek pieņemti it kā gudri un taisnīgi lēmumi, kuru rezultātā nonākam bezizejā. Kādu dienu pievērsu uzmanību krāsainiem reklāmas plakātiem veikalā. Saskaitīju astoņas krāšņas un vilinošas reklāmas, kas aicināja pirkt konkrētus produktus, bet etiķetes vai logo sūtīt uz firmām. Tika solīti brīnišķīgi laimesti un balvas. Sak, jūs tikai dzeriet kafiju, gremojiet košļenes, pērciet salātu burciņas un čipsus, bet mēs jūs padarīsim stāvus bagātus un laimīgus.

Patiesībā tā ir pretlikumīga rīcība. Bērni gatavi vai pārsprāgt, dzerot Coca-Cola tikai tāpēc, lai norautu nākamo pudeles korķīti un pārliecinātos vai nav vinnējuši. Pieauguši cilvēki grāb čipsu pakas, jo tajās varbūt atradīs piecīti. Nupat uzzināju, ka Norvēģijā šādas loterijas ir aizliegtas. Mēs līdz tam vēl neesam aizdomājušies.

Re, kā sanāca. Sāku ar apkuri un beidzu ar čipsiem. Bet patiesībā runa jau bija par vienu un to pašu — kā no mazām dienām nemanāmi kļūstam par ķīlniekiem.

L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Privātpersona apmaksā koku zāģēšanu kapsētā

Viss sākās ar nokaltušiem kokiem

Ainas Putānes mazmeita, kas traģiski gāja bojā autokatastrofā, šovasar tika apglabāta Līvānu pilsētas kapsētā. Vecmāmuļa un bojāgājušās jaunās sievietes māte tagad ik dienu vairākas stundas pavada kapsētā. Kopiņa slīgst ziedos, atgādinot, cik traģiski un strauji aprāvās 23 gadus jaunās sievietes mūžs. Viņa saviem vecākiem bija vienīgā meita, bet vecvecākiem vienīgā mazmeitiņa. Līvānu pilsētas kapsētā (tai šobrīd jau ir slēgtas kapsētas statuss) apbedīti arī citi Putāņu ģimenes piederīgie, taču līdzās ģimenes apbedījuma vietai slejas sen nokaltuši, lieli koki. Nav zināms, kad un uz kuru pusi tie gāzīsies, vai nesalauzīs krustus un pieminekļus, raizējās Aina Putāne.

Putānes kundze Līvānos dzīvo vairāk kā piecdesmit gadus, bijusi represēta un šobrīd ir pensijā. Ar lūgumu nozāģēt sausos kokus Līvānu novada domē viņa griezusies jūlijā. Gājusi gan pie domes izpilddirektora Aleksandra Karpenko, gan arī pie domes priekšsēdētāja Visvalža Gercāna. Rakstījis oficiālu iesniegumu par koku nozāģēšanu. Diemžēl palīdzību nav saņēmusi. Ja vien par «palīdzību» neuzskata oficiālu domes izpilddirektora 23. augustā parakstītu vēstuli, kurā paskaidrots, ka ar 1993. gada 20. oktobra Līvānu Tautas deputātu padomes lēmumu Līvānu pilsētas kapi Meža ielā tika nodoti attiecīgo konfesiju pārziņā. Ar piebildi, ka konfesijām pilnībā jāveic kapu apsaimniekošana. Izpētot attiecīgo Tautas deputātu padomes valdes lēmumu nr. 54, šī raksta autorei gan nākas secināt, ka tajā nav teikts ne vārds par «pilnīgu kapu apsaimniekošanu», pie kā tagad apelē dome.

Pēc palīdzības vērsas pie deputāta

Nezinādama, kur meklēt palīdzību, Aina Putāne vēl vasarā dodas uz pieņemšanu pie deputāta Jāņa Klauža, izskaidro situāciju un lūdz palīdzību. 30. augusta Līvānu novada domes sēdē deputāts J.Klaužs aizskar šo tēmu un uzdod deputātiem un domes priekšsēdētājam tiešu jautājumu: «Vai cilvēkiem būtu jānāk uz domi, lai risinātu tik ikdienišķus un nebūtiskus jautājumus kā divu sausu koku nozāģēšana? Vai dome ar savām izpildinstitūcijām ir priekš cilvēkiem, vai otrādi?» Augusta domes sēdē J.Klaužs atklāti pauž sašutumu par domes un tās pakļautībā esošo institūciju darba stilu attiecībā pret iedzīvotājiem.

Toreiz šos deputāta pārmetumus kategoriski noraida domes priekšsēdētājs. V.Gercāns informē, ka Aina Putāne pie viņa un pēc tam pie J.Klauža griezusies ar divu dienu starplaiku, bet šādi jautājumi nevarot tikt atrisināti di-

● Attēlā redzami sausie koki nu jau ir nozāģēti un livānietes Ainas Putānes mazmeitas kapvietu vairs neapdraud. Lai to panāktu, bija vajadzīgi trīs mēneši, garas birokrātiskas atrunas un privātpersonas finansējums. Foto: M.Rukosjevs

vās dienās. Svarīgi ir, lai jautājums vispār tiktu risināts un tas tiks atrisināts, un deputāts ir pilntiesīgs domes loceklis, kurš ir tiesīgs risināt arī šāda veida jautājumus. Tā skan V.Gercāna atbilde J.Klaužam 30. augusta domes sēdē, kurā klāt bija arī «Novadnieka» korespondente. Toreiz domnieki vēl nezina, ka paies gandrīz divi mēneši, bet sausie koki joprojām nebūs nozāģēti. Viņi nezina arī to, ka deputātam un pilntiesīgam domes loceklim Jānim Klaužam, nāksies par koku zāģēšanu samaksāt no savas — privātas personas kabatas, jo izrādīsies, ka citādā ceļā pensionārei palīdzēt nav iespējams.

V.Gercāns un J.Klaužs notikumu gaitu traktē atšķirīgi

Mūsu sarunai ar Ainu Putāni Msekoja tikšanās ar deputātu J.Klaužu. Lai uzklautu arī domes priekšsēdētāja Visvalža Gercāna viedokli, «Novadnieks» 22. oktobrī telefoniski sazinājās arī ar viņu. Tad kopš konflikta sākuma bija pagājuši jau trīs mēneši. V.Gercāns informēja, ka problēma esot atrisināta ar daļēju domes līdzdalību. Tālākie mēra paskaidrojumi gan bija visai nenoteikti. — Man šķiet, ka deputāts Jānis Klaužs bija solījis palīdzību šajā jautājumā. Savukārt pašvaldība ir atradusi cilvēku, kas varētu veikt šo darbu. Manuprāt, zāģēšana jau ir notikusi, bet konkrētu atbildi dot nevaru. V.Gercāns stāstīja, ka pašlaik tiek gatavoti vienošanās dokumenti ar draudzēm, kuru pienākums esot nodrošināt slēgtā tipa kapsētu uzturēšanu. Tas, manuprāt, pierāda, ka līdz galam sakārtota šī pašvaldības un konfesiju pienākumu sadales lieta tomēr nav. Atsaucoties uz likumdošanu, V.Gercāns

steidza norādīt, ka bērnu pienākums esot palīdzēt vecākiem. Ja ģimene nevarot vienoties savā starpā, pastāvot arī iespēja griezties tiesā. Te gan jājautā, kāds tam visam sakars ar kokiem kapsētā?

Telefonsarunā V.Gercāns uzsvēra, ka dome nenorobežojoties un daļēji piedaloties arī šis — slēgtās kapsētas uzturēšanā, piemēram, izvedot atkritumus un piegādājot melnzemi. Jāsecina, ka kaut kādu apsaimniekošanas darba daļu pašvaldība tomēr veic. Sarunas brīdī «Novadnieka» rīcībā jau bija informācija, ka koku zāģēšanu apmaksājis J.Klaužs. Uz jautājumu, vai V.Gercānam ir bijusi saruna ar J.Klaužu par iespējamo koku zāģēšanas sponsorēšanu, V.Gercāns atbildēja, ka personīgi runājis neesot, to darījis izpilddirektors A.Karpenko.

Būtiski atšķirīgi šīs problēmas risināšanas gaitu «Novadniekam» komentēja J.Klaužs. Pēc tikšanās ar A. Putāni un 30. augusta domes sēdes bija pagājuši gandrīz divi mēneši, kad 12. oktobrī pie viņa ieradās domes izpilddirektors A.Karpenko un viņa vietnieks A.Smelters. Viņi J.Klaužu informēja, ka pašvaldības pienākums nav apsaimniekot slēgtos pilsētas kapus, taču, ja deputāts apņemas koku zāģēšanu finansēt, dome ir ar mieru darbus noorganizēt.

— Tūlīt pēc sarunas ar šiem kungiem, lai nebūtu nevajadzīgu pārpratumu, es sēdos automašīnā un devos pie V.Gercāna, lai uzzinātu, vai arī viņš uzskata, ka koku zāģēšana kapsētā būtu jāfinansē man. Mums bija saruna, kurā tiku informēts par trūcīgo pašvaldības budžetu. Taču uzskatu, ka pašvaldībai līdzekļu pietiek un, ja arī tā ir tik trūcīga, par to pilnībā ir atbildīgs V.Gercāns, kurš domi vada jau astoto gadu. Mans viedoklis

Šī materiāla tapšanas pamatā bija pavisam ikdienišķs gadījums. Uz pensionāres Ainas Putānes piederīgo kapa vietas Līvānu pilsētas kapsētā draudēja uzgāzties sausi un nokaltuši koki. Viņa vairākkārt griezās pēc palīdzības savā pašvaldībā — Līvānu novada domē, taču saņēma atteikumu. Savu bēdu stāstu Putānes kundze uzticēja arī «Novadniekam».

— tik trūcīgas pašvaldības vadītājs nav pelnījis godu braukt ar tik lepnu automašīnu, kā to dara V.Gercāns, taču uzskatu, ka jautājuma būtība ir citur — ir nepārprotama vēlēšanās iedomīgi demonstrēt to, ka vienkāršais vēlētais un arī deputāts nav nekā. Sarunas laikā Gercāns man teica, lai koku zāģēšanu apmaksāju es, uz ko atbildēju: «Zāģējiet, es samaksāšu.»

Šī mūsu saruna notika 12. oktobrī. Ja V.Gercāns apgalvo, ka šādas sarunas nebija, viņš melo. Tajā dienā tika nosaukta arī summa — 80 lati, kas vajadzīgi, lai kokus nozāģētu. Protams, ka es tos samaksāju — 23. oktobrī šo summu pārskaitīju darba veicēja kontā. Par manu personīgo naudu ir nozāģēti 7 sausie koki, rezultātā vismaz luterāņu kapsēta šobrīd ir iztīrīta no bistamiem kokiem, — notikumu gaitu komentē J.Klaužs.

Noklusē to, ka darbus apmaksājusi privātpersona

Ar Ainu Putāni tiekamies jau pēc tam, kad koku zāģēšanas jautājums bija atrisināts, tuvākajās dienās viņa gaidīja strādniekus, kas šo darbu paveiks. Kapsētā esot bijis A.Karpenko un arī V.Gercāns. Solījis, ka kokus zāģēsot. Nopriecājusies, ka beidzot tomēr apdomājušies un viņai, pensionārei un represētājai, pa kabinetiem lūdzot vairs nebūs jāstaigā. Tāpat jau pietiek sāpju, sacīja A.Putāne. Liels bijis Putānes kundzes pārsteigums, kad piezvanījis deputāts J.Klaužs un pavēstījis, ka koku zāģēšana esot nokārtota, viņam nomaksājot ar to saistītos izdevumus. Par to A.Putāne pirmoreiz izdzirdējusi tieši no J.Klauža. Acīmredzot V.Gercāna kungs par to pensionārei piemirsa pastāstīt vai varbūt negribēja afišēt savu — domes vadītāja — attieksmi, bezspēcību vai varbūt nevēlēšanos. Bet tieši V.Gercāna vadītā saraksta priekšvēlēšanu programmā taču lasāmi vārdi «Līvānu novadam ir jāklūst tādām, lai ikvienam te būtu patīkami dzīvot, strādāt un atpūsties. Mēs strādāsim kopā ar jums (...). Tikai visi kopā mēs būsime spēks. Mūsu darba pamatprincips tāpat kā līdz šim būs atklātība un godīgums. Mēs nākam izpildīt jūsu gribu.»

Atkritumus izved, bet sausus kokus ne

Tiesa, tas sacīts priekšvēlēšanu emocionālajā skurbulī. Šobrīd izdevīgāk atsaukties uz likumiem, kas nosaka, ka bērnu uzdevums ir rūpēties par vecākiem. Nezinu gan nevienu likumu, kurš norādītu, ka arī koku zāģēšana kapsētās būtu bērnu pienākums. Arī draudze nav nekāds finansu magnāts, bet gan neliela saujiņa cilvēku (Līvānu luterāņu draudzē ir 150 locekļu), no kuriem katrs gadā

maksā nodokli baznīcai 5 latu apmērā. Ja arī kapsētas ir nodotas draudžu pārziņā, tad jābūt lēmumiem, kas nosaka gan teritorijas (kapsētā apglabāti dažādu konfesiju cilvēki), gan veicamos pasākumus un pienākumus. Šobrīd nav skaidrs, ko Līvānu novada domē saprot ar jēdzienu «pārziņā». Ja jau atkritumu izvešanu no kapsētas ir domes pārziņā, tad kādēļ lai nokaltušo koku aizvākšana būtu tikai un vienīgi draudzes veicinājums? Un ko darīt piederīgajiem, ja mirušais nepieder nevienai konfesijai? Nav saprotams, vai 1993. gada Tautas deputātu padomes lēmums nozīmē arī "ka zeme ar visiem pišļiem nuskatās kādas draudzes privātpašums, ja jau pašvaldībai gar to nav nekādas daļas?"

Uzskata, ka lēmumus pieņem vienpersoniski

J.Klaužs: «Redzot, kā tiek risināti jautājumi Līvānu novada domē, gribu vērsties pie domes deputātiem un arī vēlētajiem, jo pusgada laikā, kas pagājis kopš vēlēšanām, iedzīvotāju labā novadā nekā nopietns nav izdarīts. Esmu iepazinies ar domes darba stilu un varu teikt, ka nopietnākos lēmumus Līvānu novada domē pieņem vienpersoniski V.Gercāns, bet izpilddirektors, viņa vietnieks un deputāti ir tikai aizsegs pašvaldības vadītāja neizdarībai. V.Gercāns jau ir aizmirsis, ka viņa amats ir vēlēts, un es vēlos viņam atgādināt, ka novada dome nav privātfirma.»

Jā, pilsētas ielās ir parādījis blāvs apgaismojums, taču arī tas izdevies tikai pateicoties deputātu Jevģenijas Reinbahas un manā nepārtrauktajam spiedienam uz V.Gercānu, kā rezultātā ir panākta līguma noslēgšana ar VAS «Latvenergo». Esmu pārliecinājies, cik sarežģīti man bija iegūt domes pilnvarojumu, kas dod man rīcības tiesības risināt jautājumus, kas saistīti ar Līvānu ģimnāzijas sporta zāles celtniecības finansēšanu.

Darba stils, kāds tiek pieņemts Līvānu novada domē, neliecina par labu novada saimniekiem. Mani un, domāju, arī vēlētajus neinteresē lēmuma pieņemšanas process, bet gan rezultāts. Taču tas nav sasniedzams ar esošo domes vadību un tās darba metodēm. Ir nožēlojami apzināties, ka viss, ko es šobrīd kā deputāts varu izdarīt, ir uzklaut cilvēkus un uzrakstīt deputāta pieprasījumu, taču ar to nepietiek un tā nav iespējams atrisināt nevienu problēmu. Gribu vērsties arī pie Līvānu novada domes deputātiem, jo uzskatu, ka ar šādu nedemokrātisku domes vadības stilu un vienaldzību samierināties nedrīkst. Šis konkrētais gadījums ir tikai viens no daudziem, kas liecina par pašvaldības norobežošanu no iedzīvotāju problēmām.»

G.Kraukle

LĪVĀNU NOVADĀ, INFORMĀCIJA

SKOLU ZIŅAS

Triju skolu draudzība

Preiļu 1. pamatskolas un Preiļu 2. vidusskolas septīto klašu skolēni brīvlaikā divas dienas ciemojās pie jauniegūtajiem draugiem Rīgā, Šampētera pamatskolā. Visu triju skolu skolēnu sadarbība notiek Sorosa fonda programmas «Pārmaiņas izglītībā» projekta «Atvērtā skola» ietvaros.

Finansējumu ieguvis Preiļu 1. pamatskolas direktora vietnieces Noras Šnepstes sagatavotais projekts «Iepazīsimies, sadarbosimies, draudzēsimies». Uz sadarbību tika aicināta Preiļu 2. vidusskola un Šampētera pamatskola. Septembrī, kad Preiļu 1. pamatskolā notika konkurss «Lieliskais pieciņš», preiļieši ciemos ielūdza pārstāvjus no projekta partneru skolām. Oktobra vidū skolēnus no abām Preiļu skolām uzaicināja Šampētera pamatskola, kas organizēja militarizētās sporta spēles. Visu triju skolu audzēkņu nākamā tikšanās paredzēta 2. novembrī Preiļu 2. vidusskolā. Šeit notiks konkurss «Erudīts», kurā piedalīsies arī ciemiņi.

Arī Šampētera pamatskolas gatavotais projekts par skolu sadraudzību eva atbalstu un finansējumu. Rīdzinieki vēlējas sadarboties ar jau ziņinātiem draugiem, un tāpēc skolu brīvlaikā ciemos aicināja pa vienai klasei no katras Preiļu skolas. Abas dienas pagāja nodarbībās radošajās darbnīcās, ekskursijās pa Rīgu. Pirmo reizi tika sagatavota arī kopīga avīze.

Kā uzskata Nora Šnepste, tādā veidā Preiļu 1. pamatskola dod savu ieguldījumu cittautiešu integrācijas procesā, jo Šampētera pamatskolā, tāpat kā Preiļu 2. vidusskolā, mācības notiek krievu valodā.

Papildina izglītību

Skolotāji no Preiļu 1. pamatskolas, Preiļu 2. vidusskolas un Aglonas vidusskolas piedalījās tālākizglītības kursu noslēguma Latgales reģionālajā konferencē «Lasīšana un rakstīšana kritiskās domāšanas attīstībai», kas notika Daugavpilī. Ar Sorosa fonda atbalstu organizētajos kursos mācījās 30 skolotāji no minētajām trim skolām.

Kursu nodarbību kopējais ilgums bija 100 stundas, tie notika Preiļu 1. pamatskolā. Skolotāji mācījās brīvā laikā nedēļas nogalēs. Pedagoģi konferencē saņēma sertifikātus par papildinātajām zināšanām un jutās apmierināti, ka šos dārgos kursus, pateicoties fonda atbalstam, viņi varējuši apmeklēt bez maksas.

L.Rancāne

Top projekti Aglonas vidusskolā

Oktobra sākumā Aglonas vidusskolas sākumskolas skolēniem un skolotājiem radās ideja īstenot projektu par dzīvniekiem. Šoreiz tie bija ikviena bērna mīļuli — suņi un kaķi.

Projekta sākumposmā darbs ritēja bibliotēkās. Bērni vāca dzejoļus, dziesmas, interesantus faktus par suņiem un kaķiem. Šie materiāli tika papildināti ar pašu radošajiem darbiem — domrakstiem un zīmējumiem. Skolēni ar interesi gatavoja suņu un kaķu maskas, veidoja dzīvniekus no plastilīna. Pateicoties vecāku atbalstam, no mājām uz izstādi tika nesti dažādi materiāli, kas atbilda projekta tēmai. Tie bija attēli, fotogrāfijas, rotaļlietas. Izrādījās, ka bērnu mīļuli redzami uz krekliņiem, čībām, dvieļiņiem, plakātiem, kalendāros, uz krājkastiņiem, skolēnu mācību piederumiem, pat uz konfekšu papīriņiem un citām ikdienā sastopamām lietām.

Pateicoties kinoteātra «Ezerzeme» saimnieka Jāņa Zarāna atsaucībai, bērni kinoteātrī noskatījās animācijas filmu «Par suņiem un kaķiem». Sākumskolas trešo un ceturto klašu skolēni aplūkoja kaķu un suņu dzimtas pārstāvjus Rīgas zooloģiskajā dārzā, kur bija ieradusies ekskursijā. Bet skolā bija iespēja noskatīties videofilmu par suņiem.

Ikkatra jauna diena nesa jaunās idejas. Gaidot tikšanos ar Aglonas pagasa veterinārārsti Aiju Strolī, bērni mācījās dziedāt, lasīt dzejoļus, stāstīt pasakas, iestudēja skečus. Šos priekšnesumus viņi piedāvāja skatītāju vērtējumam. Aija Strole ļoti interesanti stāstīja vēl nezināmas lietas par dzīvniekiem, par to, ka arī dzīvnieki mēdz slimot. Sarunas gaitā bērniem radās daudz jautājumu, taču Aijas kudze ikvienam prātā uzklāst un sniegt izsmeļošu atbildi. Projekta noslēgumā visiem interesantiem tika piedāvāta iespēja apmeklēt Rēzeknes suņu kluba rīkoto suņu izstādi mūsu skolas zālē. Tur varēja iepazīties ar vairāk nekā desmit suņu šķirnēm, vērot treniņu paraugdemonstrējumus.

Pateicamies visiem dzīvnieku draugiem, pasākumu organizatoriem un atbalstītājiem par jauniegūtajām zināšanām!

V.Meldere,

Aglonas vidusskolas sākumskolas skolotāja

Būs starptautisks sēdvolejbola turnīrs invalīdiem

Livānu novada invalīdu atbalsta grupa «Līdzās» šī gada 24. novembrī Livānu ģimnāzijas sporta zālē rīko starptautisku sēdvolejbola turnīru «Livānu kauss — 2001». Kā pastāstīja atbalsta grupas «Līdzās» vadītāja Solvita Ziemele, dalību turnīrā jau ir pieteikušas komandas no Lietuvas un Rīgas. Invalīdu atbalsta grupa «Līdzās» darbojas divus gadus, tās aktivitātes vērstas uz cilvēku ar īpašām vajadzībām integrēšanos sabiedrībā. Viena no šādām iespējām ir sēdvolejbols (Livānos ir viriešu, sieviešu un jauniešu komandas), kas palīdz invalīdiem rast sevi jaunus spēkus un dod iespēju justies pilnvērtīgiem un vajadzīgiem sabiedrības locekļiem. Visi spēlētāji, kā arī uzņēmēji, kas vēlas palīdzēt turnīra rīkošanā, tiek aicināti griezties pie Solvitas Ziemeles (tel. 53 44951) Livānu fondā «Baltā māja».

G.Kraukle

Domes neizlēmības dēļ Livānos salst cilvēki

Lai gan visu šo nedēļu vidējā gaisa temperatūra bija zem minimālās pieļaujamās plus astoņu grādu robežas, vairāki tūkstoši Livānu pilsētas iedzīvotāju bija spiesti salt neapkurinātos dzīvokļos.

Skaidrojot izveidojušos situāciju, Livānu novada domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko atzina, ka iemesls iedzīvotāju salšanai ir pārāk vēlu dots domes rīkojums par apkures uzsākšanu. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem apkure ir jānodrošina, ja diennakts vidējā gaisa temperatūra trīs dienas ir zemāka par plus astoņiem grādiem. Kā atzina A.Karpenko, vēl 15. oktobrī diennakts vidējā temperatūra bija augstāka par astoņiem grādiem, taču jau pagājušās nedēļas vidū tā pazeminājās. Ņemot vērā iepriekšminēto, apkure pilsētā vajadzēja uzsākt jau pagājušajā nedēļā, kas tomēr netika izdarīts.

Šoruden apkure Livānos bija paredzēta uzsākt, izmantojot ar šķeldu un zāģu skaidām kurināmo katlu, taču jaunā iekārta sevi neattaisnoja. Kā informēja A.Karpenko, ar skaidām kurināmais katls tika iedarbināts jau 8. oktobrī, tas darbojies apmierinoši un vajadzīgā temperatūra esot sasniegta, taču problēmas radušās ar kurināšanai nepieciešamo zāģu skaidu nodrošinājumu. Atvestajās skaidās mitrums pārsniedzis pieļaujamos 50%, tādēļ apkurei tās varēja izmantot tikai, kombinējot ar šķeldu. Šobrīd Livānos ir tikai 2-3 uzņēmumi, kas varētu piedāvāt katlumājai šķeldu, arī ar zāģu skaidu piegādātājiem pagaidām nav noslēgti līgumi un nav pabeigta nojumes izbūve, kur glabāt zāģu

skaidas. Atrodies zem klajas debess, nokrišņu ietekmē skaidas samirkst un kurināšanai nav izmantojamas.

Sakarā ar izveidojušos situāciju SIA «Livānu siltums» tika dota pavēle sākt kurināt ar gāzi, kas pagājušajā svētdienā arī tika izdarīts. Tomēr tehnisku iemeslu dēļ ir vajadzīga aptuveni nedēļa, lai siltums nokļūtu līdz pilsētnieku dzīvokļiem. Trešdien, kad notika saruna ar A.Karpenko, apkurei Livānos bija pieslēgtas tikai 20 daudzdzīvokļu mājas, bez apkures jo-projām atradās aptuveni puse daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju. A.Karpenko prognozēja, ka visās mājās siltums pilnībā būšot tikai šīs nedēļas beigās.

Pēc neoficiālas informācijas, ko pašvaldībā nedz apstiprināja, nedz arī noliedza, Livānu katlumājā apkure esot uzsākta laikus, taču attiecīgais rīkojums no domes vadības puses licis siltuma padevi pārtraukt. Gan Livānu novada domei, gan SIA «Livānu siltums» darbiniekiem šonedēļ nācās uzklāties pamatotas pilsētas iedzīvotāju sūdzības un pārmetumus. A.Karpenko pastāstīja, ka apkure tiek pieslēgta pakāpeniski atsevišķām mājām, jo daudzviet nav iespējams iekļūt māju augšējo stāvu dzīvokļos, lai atgaisotu apkures sistēmas. Īrnieki vai nu nav sastopami mājās, vai arī šie dzīvokļi vispār netiek apdzīvoti.

Šāda situācija nedēļas vidū Livānos bija izveidojusies daudzviet, par to «Novadnieku» informēja arī Sporta ielas 5 iedzīvotāji. Šajā mājā siltumtīklu darbinieki nebija varējuši iekļūt kādā no piektā stāva dzīvokļiem, jo, kā izrādījās, tas nebija apdzīvots. Vēlāk durvis tomēr uzlauzta, taču atklājies, ka radiatorus vispār nav ie-

spējams atgaisot, jo neesot vajadzīgo krānu. Atbraukušais darbinieks paskaidrojās, ka nepieciešams metināt, un tā arī aizbraucis, bet Sporta ielas 5 iedzīvotāji turpinājuši salt aukstajos dzīvokļos. Viņi arī zvanijuši SIA «Livānu siltums», taču tur saņēmuši atbildi, lai rakstot sūdzību par neapziņo darbinieku. — Diemžēl no sūdzību rakstīšanas mums siltāk nekļūst. Neapmierina šāda rīcība, kad viss tiek darīts pēdējā brīdī. Atgaisot sistēmas un sagatavoties salam taču varēja jau laikus. Diemžēl pie mums siltumu var sagaidīt tikai tad, kad zeme jau balta, toties rēķini par apkurei atnāk precīzi laikā un nebūt nav tie mazākie, — «Novadniekam» sacīja kāda šīs mājas iedzīvotāja.

Sarunās ar citu māju iedzīvotājiem Livānos atklājās, ka arī tur, kur apkure jau pieslēgta, īpaši silti neesot. Zvanīju uz Livānu pilsētas bērnu dārzu «Rūķīši», lai uzzinātu, vai bērnu dārza telpās ir pietiekami silts. Tā vadītāja Dzidra Cepļe informēja, ka apkure bērnu dārzā ir, taču radiatoru tikai vāji silti. Par aukstumu vadītāja nesūdzējās, tomēr ieteica vecākiem dot mazuļiem līdzī vilnas zeķes, kā arī siltākas drēbītes gulēšanai.

Lai arī cik tas nebūtu skumji, taču Livānu pašvaldību aukstums oktobra beigās ir pārsteidzis negaidot. Izrādās, ka esam attapušies nesagatavoti tad, kad termometra stabiņš jau noslīdējis krietni zem nulles. Var tikai apbrīnot pilsētnieku pacietību un domes nolaidību, kad oktobra beigās savos dzīvokļos salst pesnionāri un māmiņas ar maziem bērniem, salst arī pacienti Livānu poliklīnikā, kur gaisa temperatūra ir tikai nedaudz augstāka nekā uz ielas.

G.Kraukle

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

AKB «Baltijas Tranzītu banka» — pretimnākoša ikvienam klientam

Universāla un stabila banka, pretimnākoša ikvienam klientam — kā juridiskai, tā arī fiziskai personai. Tā AKB «Baltijas Tranzītu banka» darbību Preiļu rajonā raksturo šīs bankas Livānu filiāles vadītāja Ināra Kalvāne.

Darbu ar klientiem Baltijas Tranzītu bankā veicam, rēķinoties ar uzņēmējdarbības un nodarbinātības vidi konkrētajā reģionā. Latgalē un Preiļu rajonā nav sevišķi daudz tādu cilvēku, kas var atļauties bankā ņemt lielus kredītus. Atšķirībā no daudzām citām bankām, Baltijas Tranzītu bankas politika ir labvēlīga arī mazaizņēmumiem un sadzīves lizingiem. Klienti var saņemt kredītu ne tikai mājās pirkšanai vai būvniecībai, bet arī lietotas automašīnas iegādei, dzīvokļa remontam, mācību kredītiem vai veselības stāvokļa uzlabošanai. Klientu vidū ievērojama ir guvis arī sadzīves lizinga mēbeļu, sadzīves elektropreču un datortehnikas iegādei, ko Baltijas Tranzītu bankas Livānu filiāle vai Preiļu norēķinu grupā ir iespējams no-

kārtot stundas laikā. Lizings dod iespēju lietot iegādāto preci, pakāpeniski veicot norēķinus ar banku. Privatpersonu apkalpošana un mazo kredītu, kā arī sadzīves lizingu izsniegšana bankai nav lielākais peļņas avots, taču tā ir ērta iespēja iedzīvotājiem saņemt bankas aizdevumu atbilstoši savas ģimenes ienākumiem. Savukārt banka tādējādi var palielināt klientu loku un paplašināt piedāvājumu spektru. Iedzīvotāju ērtībai Baltijas Tranzītu banka gan Livānos, gan Preiļos piedāvā iespēju norēķināties par patērēto elektroenerģiju, gāzi un komunālajiem pakalpojumiem, kā arī apmaksāt telefona rēķinus.

Lielu nozīmi banka pievērš norēķinu karšu pakalpojumu attīstībai. Pavisam nesen uzstādīts Baltijas Tranzītu bankas bankomāts Preiļos, Livānos bankomāts darbojas jau trīs gadus. Klientu īpaši iecienīta ir starptautiskā Maestro debetkarte, kuras izsniegšana un apkalpošana Baltijas Tranzītu bankā ir bez maksas. Maestro karte ir izdevīga lietotājiem, jo tajā var tikt ieskaitītas jebkuras iemaksas — darba alga, bērnu pabalsts, subsidijas, pensija vai akcīzes nodokļa atmaksas summa. Ir noslēgti līgumi ar Pareks banku, tādēļ Maestro norēķinu kartes klientiem naudas izņemšana Pareks

bankas automātos ir bez papildus maksas.

Baltijas Tranzītu bankas Livānu filiāle darbojas jau deviņus gadus, savukārt Preiļu norēķinu grupa — kopš 1995. gada. Bankai ir savs pastāvīgo klientu loks, taču priecē tas, ka klientu skaits nemitīgi turpina augt. Īpaši labvēlīga politika Baltijas Tranzītu bankai ir sadarbībā ar zemnieku saimniecībām. Zemnieku saimniecību konta atvēršana maksā tikai Ls 1,50. Pieaudzis noslēgto lizingu skaits lauksaimniecības tehnikas iegādei, ko pērk zemnieki. Mazos un vidējos uzņēmējus varētu interesēt no Pasauls Bankas līdzekļiem Lauku attīstības programmas ietvaros izsniegtie kredīti mazās uzņēmējdarbības attīstībai ar iespēju saņemt arī valsts dāvinājumu 30% apmērā no kredīta summas, kas nav lielāka par 2000 latiem.

Klientu uzticību esam iekarojuši ar universālu pieeju kā lielām valstiskas nozīmes klientiem, tā arī vietēja mēroja uzņēmējiem, zemnieku saimniecībām, privatpersonām. Daudzveidīgais pakalpojumu klāsts, filiāles un norēķinu grupas pieejamība, kvalificēti kadri un saprotoša attieksme ir priekšnoteikumi, lai Baltijas Tranzītu bankas pakalpojumi kļūtu pieejami pēc iespējas lielākam uzņēmēju un ģimeņu skaitam Preiļu rajonā.

● Lai cik tas nebūtu divaini, šodienas prieku meži Latvijā lielā mērā ir saglabājušies, pateicoties uguns ietekmei, Jersikas meža takas pirmajiem apmeklētājiem stāsta Valsts meža dienesta ģenerāldirektors Otto Žvagiņš (otrais no labās).

Jersikā atklāj pirmo meža mācību taku

Pagājušajā piektdienā Jersikā tika atklāta pirmā meža mācību taka Preiļu rajonā. Šis idejas autori un realizētāji ir Preiļu virsmežniecības un Jersikas mežniecības darbinieki.

— Latvijā pēdējos gados ir izveidotas vairāk kā 20 meža mācību takas. To mērķis ir izglītēt uz audzināt gan esošo meža īpašnieku, gan arī nākotnes mežkopji, tādēļ īpaši gaidīta ir skolu jaunatne un pedagogi, kā arī, protams, privātie mežu īpašnieki. Meža takas parasti ir tematiskas, saistītas gan ar mežu kopšanu, atjaunošanu un apsaimniekošanu, gan ar ekoloģiju un bioloģisko daudzveidību mežā, kā tas ir šajā gadījumā. Izstaigājot Jersikas taku kopā ar mežkopjiem, jebkuram cilvēkam radīsies priekšstats par to, kas ir mežs, kā tas radies, kāda ir bioloģiskās daudzveidības loma, kas ir ekoloģiskais koks un meža biotopi, — Jersikas takas atklāšanas dienā «Novadniekam» sacīja Valsts meža dienesta ģenerāldirektors Otto Žvagiņš, kurš kopā ar saviem kolēģiem — meža dienesta darbiniekiem, pašvaldības pārstāvjiem, skolēniem, kā arī vairākiem bioloģijas skolotājiem izstaigāja gandrīz trīs kilometrus garo mācību taku.

Ideja par takas izveidi radās pirms trim mēnešiem. Tika atrasta piemērota vieta, kurā būtu pēc iespējas lielāka bioloģiskā daudzveidība un līdz ar to taka būtu interesantāka apmeklētājiem. Mācību taka ir domāta visiem tiem, kurus interesē mežs, dabas aizsardzība un mežu atjaunošana, teica Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars. Viņš pateicās visiem dienesta darbiniekiem, kas iesaistījās takas izveidē, īpaši in-

● Meža veselībai ir vajadzīgi arī sausie koki un kritālas, pārliecinājās tie, kas izstaigāja gandrīz trīs kilometrus garo meža mācību taku. Foto: G.Kraukle

ženierei konsultantei Astrīdai Rudzītei, ekoloģei Gundegai Jurānei un Jersikas mežniecības mežzinim Gundaram Šteinbergam. Mācību takā izveidoti 10 pieturas punkti, katrā no tiem ir iespēja gūt plašu informāciju par kādu noteiktu tēmu.

Meži Latvijā veidojušies pirms aptuveni 2000 gadiem. Pirmās koku sugas, kas iesakņojas Latvijas zemē, ir priede, apse un bērzs. Klimatam kļūstot siltākam, — arī egle, lazda, ozols, osis un citi. Cilvēka darbības pirmsākumos mežu platības tika izcirstas kuģu būvei un līdumu lišanai. Liela daļa priežu mežu līdz mūsdienām saglabājušies, pateicoties ugunij. Priedes miza atšķirībā no egles ir bie-

zāka, tādēļ tā spēja izdzīvot arī pēc ugunsgrēka. Izrādās, ka pirms daudziem gadiem viena no lielākajām Latvijas eksportprecēm bija... pelni. Šim nolūkam savulaik tika dedzināti tūkstošiem ozolu, tādēļ arī mūsdienās to Latvijas teritorijā nav īpaši daudz.

Bioloģiski daudzveidīgs un ekoloģisks mežs nebūt nav tīrs un skaists kā parks, patiesībā meža veselībai ir nepieciešams viss, kas tajā sastopams — gan nokaltuši koki, gan kritālas, gan dabiski strautiņi, augu, dzīvnieku, putnu un dažādu baktēriju klātbūtne. Nokaltis koks ir zaudējums īpašniekam, taču mežam tas ir tikai ieguvums, pārliecināta meža ekoloģe Gundega Jurāne. Lielākā daļa ku-

kaiņu dzīvo tieši sausos, nokaltušos, kritušos kokos. Pie tam, katra kukaiņu suga perfekti zina savu vietu un nozīmi mežā.

Mācību takas apmeklētāji varēja uzzināt, kas ir meža biotopi, kāda ir to nozīme. Virsmežniecības teritorijā esošajos valsts mežos ir apzināti aptuveni 750 dažādi biotopi. Drīzumā biotopu inventarizācija tiks veikta arī privātajos mežos. Par biotopu var saukt jebkuru vietu mežā, kurā ir noteikti tipiski apstākļi, taču mežinieki šajā gadījumā uzskaita vērtīgākos biotopus, kam ir būtiska loma dažādu augu sugu saglabāšanā.

Taka ved cauri izcirtumam un jaunaudzei, kurā redzami ekoloģiskie koki. Tādi tiek atstāti, vei-

cot mežizstrādi, un, jaunajai priežu audzei pieaugot, tajā būs arī krietni lielākas priedes, kuras izmantos tie kukaiņi un putni, kas dzīvo tikai šādos lielos kokos. Meža darbinieki pastāstīja arī par ugunsgrēku atstāto ietekmi uz mežu un tā veselību, kā arī skāra ar mežu atjaunošanu saistītus jautājumus, ar nožēlu atzīmējot, ka mežu īpašnieki joprojām pārāk maz vērtības vērti mežu atjaunošanai un ir kūtri semināru apmeklētāji.

Ko mācību takā varētu gūt privātais meža īpašnieks? Virsmežzinis Māris Bondars atzīst, ka drīzumā biotopu inventarizācija tiks uzsākta arī privātajos mežos, tādēļ jebkuram īpašniekam informācija par mežu biotopiem noderēs. Šī taka veidota kā komplekss objekts, tajā ietverti arī meža apsaimniekošanas elementi — maršrutā iekļauta gan kopšanas cirte, gan izcirtums ar meža atjaunošanai sagatavotu augsni, gan jaunaudzītes. Meža dienesta darbinieki jebkuram īpašniekam izstāstīs un parādīs dabā visas kopšanas nianšes, kurām būtu jāpievērš uzmanība.

Mežinieki ir sagatavojuši informatīvo materiālu un takas karti, informatīvās norādes ir uzstādītas visas takas garumā, tomēr ērtāk noteikti būs sazināties ar Jersikas mežniecības vai Preiļu virsmežniecības darbiniekiem, lai vienotos par laiku, kad speciālisti varētu kopīgi doties mācību takā, pastāstot un izskaidrojot mežā redzamo. Jāatceras arī tas, ka šī mācību taka istā mežā, tam būtu jāpielāgo arī atbilstošs apģērbs un apavi. Mācību taka būs brīvi pieejama ikvienam interesentam visa gada garumā, jo, kā atzina mežinieki, mežā ir interesanti jebkuros laika apstākļos.

Jauni meža atjaunošanas noteikumi

Valsts meža dienesta (VMD) speciālistu izstrādāti un jau apstiprināti ir jaunie «Meža atjaunošanas noteikumi». Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars informē, ka tie paredz vairākas būtiskas izmaiņas par labu mežu īpašniekiem.

Izņemot tipiskus priežu augšanas apstākļu tipus, kuros vienīgā atļautā koku suga ir priede (sils, mētrājs, lāns, grīnis u.c.) un kas citu koku sugu augšanai ir praktiski nepiemēroti, tiek pieļauta visdažādāko koku sugu sēšana, stādīšana vai dabiskā atjaunošanās, kā arī sugu mistrojumi, ko iepriekšējie mežu atjaunošanas noteikumi nepieļāva. — Tas nozīmē, ka kat-

ram īpašniekam tiek dota iespēja audzēt tādu mežu, kādu viņš vēlas. Ja īpašniekam liekas, ka, piemēram, apse perspektīvā viņam būs izdevīgāka un ienesīgāka, tad tā ir viņa izvēle. Liberālāki noteikumi ir arī attiecībā uz mistrojumiem mežā. Ja agrāk netika pieļautas, piemēram, atsevišķas vietas priežu audzē, kur auga bērzs, tad tagad tas ir atļauts, — izmaiņas meža atjaunošanas noteikumos komentē M.Bondars.

Ir pagarināti arī meža atjaunošanas termiņi. Iepriekšējie noteikumi paredzēja, ka mežu atjaunošana jāveic 3-5 gadu laikā pēc cirstas izstrādes atkarībā no augšanas tipa. Jaunajā variantā lielākajā daļā augšanas tipu mežs jāatjauno 5 gadu laikā, bet slapjās vietās — purvajā un niedrājā — pat 10

gadu laikā. Trīsgadīgais termiņš ir saglabāts tikai dažos atsevišķos augšanas tipos. Tas dod iespēju pārliecināties, vai atjaunošana bijusi veiksmīga un jaunie kociņi ir iesauguši labi. Īpašniekiem būs iespēja papildināt dabiski atjaunojušās platības, ja radīsies tāda vajadzība. M.Bondars atjaunošanas termiņu pagarinājumu vērtē atzinīgi, jo prakse pierāda, ka mitrajās un purvainajās mežu vietās triju gadu laikā atjaunošanās nenotiek, tam vajadzīgs ilgāks laiks.

— Noteikumi atvieglos dzīvi visiem, taču jo sevišķi privāto mežu īpašniekiem. Nedomāju, ka tādēļ mežu atjaunošana cietīs. Gluži otrādi. Latvijā nav iespējams izcirst pilnīgi visus mežus, jo pat tad, ja nekas netiek darīts, netiek sēts vai stādīts, atjaunošanās zi-

nāmā laika periodā notiek dabiskā ceļā. No ekoloģiskā viedokļa, piemēram, apse nebūt nav sliktāka par priedi, tāpat kā bērzs, kurš ļoti labi atjaunojas pats. Taču mežu īpašniekiem vajadzētu ņemt vērā arī to, ka jaunie atjaunošanas noteikumi paredz samērā striktas prasības attiecībā uz jauno mežaudžu kopšanu, — uzsver M.Bondars.

Ja meža atjaunošanā īpašnieks daļēji varēs paļauties uz Mātes Dabas palīdzību, tad kopšana būs tikai un vienīgi paša ziņā. Atkarībā no koku sugas un augšanas tipa ir noteikts minimālais koku skaits, lai audze tiktu pieņemta. Tāpat ir noteikts arī maksimālais skaits, lai nepieļautu pārblīvētas un sabiezinātas audzes. Pietiekama augšanas telpa, gaisma un barības vielu nodrošinājums īpaš-

niekiem ļaus nākotnē no sava meža sagaidīt kvalitatīvu lietkoksnī.

— Pagājušajā gadā pieņemām un uzskatījām par atjaunotām arī nekoptās audzes, taču ar jauno noteikumu stāšanās spēkā par atjaunotām tiks atzītas tikai tās mežaudzes, kur būs veikti visi nepieciešamie kopšanas pasākumi, atgādina virsmežzinis. Savukārt īpašniekam, kura mežaudze nebūs atzīta par atjaunotu, netiks izsniegta ciršanas atļauja, līdz ar to ierobežojot tālāko saimniecisko darbību mežā. Kā nosaka likumdošana, noteiktajos termiņos cirsmas ir jābūt atjaunotai vismaz 80% apmērā. Savukārt atjaunota, saskaņā ar jaunajiem noteikumiem, būs tikai kopta jaunā mežaudze.

Lappusi sagatavoja G.Kraukle

PAGASTTIESĀ

Sutru pagasttiesas priekšsēdētājas amatā ANNA VRUBĻEVSKA iecelta pirms pieciem mēnešiem. Šis periods pagājis, iepazīstot situāciju un no likuma viedokļa paraugoties uz pagasta iedzīvotāju ģimenēm un tajā dzīvojošo bērnu interešu aizsardzību. Pagasttiesas galvenais pienākums ir noskaidrot ģimenes, kurās nav pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana. Sadarbībā ar veselības aprūpes, izglītības, sociālās palīdzības un policijas iestādēm pagasttiesai jālemj par nepieciešamās palīdzības sniegšanu šīm ģimenēm. Bez tam pagasttiesu kompetencē ir novērst gadījumus, kad vecāki nelietīgi izmanto savu varu un lemt par vecāku varas pārtraukšanu. Pagasttiesas nodibina arī aizbildnību tiem bērniem, kuri palikuši bez vecāku gādības, vai arī vecāki ir miruši un arī tajos gadījumos, ja bērna māte ir nepilngadīga un nesastāv laulībā.

Lemjot par aizbildnības dibināšanu nepilngadīgai personai, pagasttiesa ievēro tās intereses. Ja nepilngadīgā persona ir vecāka par septiņiem gadiem, pagasttiesa jautājumu izšķir, uzklusot nepilngadīgās personas vēlēšanos.

Bērna interešu aizstāvībai

Katrs gadījums ir stipri individuāls, saka Anna Vrublevska, arī likums nenosaka, kādos gadījumos vecāku varu var pārtraukt, tāpēc jautājuma risināšana ir ļoti atkarīga no bāriņtiesas viedokļa. Kopā ar Annu Vrublevsku bāriņtiesā darbojas Sutru pamatskolas skolotāja Anna Dukaļska un feldšere Maruta Golubicka.

Viena no Sutru pagasttiesas pēdējām svarīgākajām lietām ir aizbildnības nokārtošana divām meitenēm. Pret abām dvīņu māšīņām līdzsietību sajuta meiteņu vecāki brāļa sievas māte. Meiteņu mātei vecāku vara tika pārtraukta. Jau no pirmās klases meitenes mācījās internātskolā, kur pirms tam dzīvoja arī viņu brālis, par kuru vecāku vara bija pārtraukta jau agrāk. Māte interesi izrādīja tikai pāris reizes pa visiem skolas gadiem.

Pagasttiesas rīcībā ir arī nepārbaudīta informācija par to, ka šai sievietei ir bijis vēl viens bērns, kas no viņas paņemts prom pavisam mazliet. Vai viņam būs lemts kādreiz satikties ar māsām un brāli? Sieviete bija izrakstījusies no pagasta jau deviņdesmito gadu sākumā, bet faktiski dzīvoja turpat.

Iepriekšējās pagasttiesas darbinieki mēģināja sievietē pamodināt mātes jūtas, stāsta Anna Vrublevska. Varbūt laika gaitā radusies nožēla par šādu attieksmi pret saviem bērniem, varbūt sapratusi, ka pēc gadiem pienāks vecums ar vientulību, ko būs vien pelnījusi. Pagasttiesa uz Ziemassvētkiem organizēja tikšanos un meitas atveda pie mātes. Sākumā licies, ka mātes jūtas nēmušas virsroku, ka bērniem būs mājas. Diemžēl tikšanās beigusies ar iedzeršanu un skandālu. Meitas devās atpakaļ uz skolu. Kad sākās vecāku varas pārtraukšanas process, māte sākumā gan protestēja. Diemžēl pagasttiesas pierādījumiem, ka viņa par bērniem nerūpējas, sieviete neko nevarēja iebilst.

Abas meitenes arī pēc aizbildnības nodibināšanas izteica vēlēšanos mācīties tajā pašā internātskolā, līdz kuras absolvēšanai palicis nedaudz.

Aizbildnība tiek regulēta ar Civillikumu, un tajā noteikts, ka aizbildnim par sava aizbilstamā audzināšanu jāgādā ar tādu pašu rūpību, ar kādu apzinīgi vecāki gādātu par savu bērnu audzināšanu.

Viena no aizbildnībām šajā laikā atcelta, jo aizbilstamais kļuva pilngadīgs. Pie aizbildņiem viņš nonāca pēc mātes nāves, jo tēvam bija pārtraukta vecāku vara. Šī aizbildnība nebija ilga, jo viņa bija samērā liels, kad nokļuva jaunajās mājās. Ko tālāk? Likumdošana neparedz saistības, kas uz

● Sutru pagasttiesas priekšsēdētāja Anna Vrublevska (no labās) un locekle Anna Dukaļska ir pārliecinātas, ka labvēlīgāki materiālie apstākļi ģimenēs radītu labvēlīgāku klimatu. Foto: M. Rukosujs

aizbilstamajiem attiecas pēc pilngadības sasniegšanas. Cilvēcības vārdā visbiežāk ir tā, ka aizbilstamie arī turpmāk aizbildņu paspārnī uzskata par savām istajām mājām. Arī šajā gadījumā puisis palika dzīvot pie kaimiņiem, kas viņu audzināja līdz pilngadībai. Viņš nespētu par sevi rūpēties, saka Anna Vrublevska. Zēns mācījās speciālajā internātskolā, un viņam būtu problēmas pašam organizēt savu dzīvi.

Pašlaik pagasttiesa gatavo vēl vienu aizbildnības lietu. Kādā ģimenē izveidojusies tāda situācija, ka māte nerūpējas par bērniem. Viņas meita pavasārī pēc mācību gada beigām pati pēc savas iniciatīvas bija devusies dzīvot pie kādas ģimenes Aizkalnē. Pagasttiesa viņu nogādāja atpakaļ, bet pusaugu meitene nevēlas dzīvot savās mājās. Māte pret to izturas vienaldzīgi, — ja meita mani negrib, ko tad es? Mājās ir vēl mazāki bērni. Pagasttiesa gatavojas vecāku varu uz vecāko meiteni pārtraukt.

Šajā situācijā interesanti tas, ka Aizkalnē dzīvojošās ģimenes māte ir ar mieru meiteni no Sutriem pieņemt, kaut arī viņai pašai ir četri savi bērni. Abas mātes pazīstamas jau agrāk, jo kopā mācījušās Rudzātu speciālajā internātskolā, kur mācīties tagad sapazinušies viņu bērni. Smaga situācija, vērtē Anna Vrublevska.

Bez šīm minētajām pagastā vēl ir noslēgta viena aizbildniecība. Bērns, kuru vecāki pievērsušies klaiņojošam dzīves veidam, au-

dzina viņu vecmamma.

Piedalījos mācību seminārā Rīgā, un no citu reģionu pagasttiesu darbiniekiem dzirdēju, ka pie viņiem ļoti daudz bērnu tiek ņemti aizbildniecībā, adoptēti. Pie mums ir liela problēma atrast aizbildņus. Gribu aicināt ģimenes vairāk pievērsties šādai humanisma izpausmei, saka Anna Vrublevska. Vēl vismaz divu ģimeņu bērniem, viņasprāt, būtu vajadzīgi labi aizbildņi.

Atbilstoši likumam par pagasttiesām tām ir regulāri jāpseko apstākļi, kādi ir radīti aizbildnībā ņemtajiem bērniem. Jāsaka atklāti, stāsta Anna Vrublevska, ja pie kādas ģimenes ierodamies uz apsekošanu, viņi izrāda neapmierinātību. Mūs sagaida ar vārdiem, — darba nav, naudas nav. Tikai vienā ģimenē nekliedza, ka nav naudas, bet teica, kā ir, tā izteikam. Tajā pašā laikā, saka pagasttiesas priekšsēdētāja, vīrieši izvairās no darba, bet sievietes pamanās iekārtoties pat gateros. Ko viņas tur dara? Cilā un pārnēsā dēļiņus.

Pagasttiesa risinājusi arī citus jautājumus. Vienam no iedzīvotājiem veselības

stāvokļa dēļ nokārtota aizbildnība. Mātei dota atļauja rīkoties ar noguldījumu uz bērna vārda. Māte pati, cerēdama uz procentiem, bija noguldījusi savai meitai naudu bankā. Summa bija maza, un nevis palielinājās, bet izsīka konta apkalpošanas izdevumu dēļ. Savukārt kādā citā ģimenē tēvam bija stingri jāpieprasa nepalaist rokas pret bērniem. Tagad par pierieniem vairs neesot dzirdēts. Kādā šķirtā ģimenē palīdzēts nokārtot bērnu tikšanās iespējas ar tēvu. Pagasttiesas kompetencē ir arī dažādu dokumentu kārtošana attiecībā uz īpašumiem.

Anna Dukaļskai, darbojoties pagasttiesā nākas saskarties ar visu, ko viņa jau redz skolā. Tas ir lielākās pagasta iedzīvotāju daļas nabadzība, zemie ienākumi, zemas materiālā nodrošinājuma līmenis. Pagasttiesa neko nevar darīt nabadzības novēršanā, saka Anna Dukaļska. Vecākiem nav darba, bērnus apgērbt, paēdināt un palaist skolā ir grūti. Daudz nelabvēlīgo ģimeņu, bet īstenībā tās par tādām nemaz nevajadzētu saukt, jo savus bērnus nevar apgādāt ļoti zemās rocības dēļ.

Skolotāja novērojusi, ka ļoti reti kuram skolas bērnam ir kabatas nauda, par ko nopirkt kādu saldumu. Ko tur runāt par kārumiem, ja pat naudu par pusdienām no skolēniem nevar savākt noteiktajā laikā. Ko darīt, ja māte atklāti pasaka, — samaksāšu, kad saņemšu pabalstu par bērnu. Kāpēc šeit, Latgalē, netiek ierīkotas valsts uzņēmumu filiāles, kurās cilvēkiem būtu darbvietas? Valdība dara gluži otrādi, līdz minimumam visu slēdz un samazina, pārceļ uz lielajām pilsētām un Rīgu, jautā Anna Dukaļska.

Nezinu, kāpēc otrās brīvvalsts laikā ir noticis tā, ka vairs ne val-

dību, ne ko citu neinteresē, kas izaugs no bērna, kāds būs viņa garīgais apvārsnis, viņa saka ar sarūgtinājumu. Bērns nevar aiziet uz kino, uz leļļu teātri, aizbraukt ekskursijā, jo viņa vecākiem nav darba un nav naudas. Kāda ir strādāšana klasē, ja bērns stundā nevis seko jaunās vielas izklāstam, bet man prasa — kad būs pusdienas? Viņš mājās nav dabūjis kārtīgi paēst.

98 procenti no mūsu skolas bērniem nēsā lietotu apģērbu, pirktu šādos veikalos vai saņemtu humanitārā sūtījumā, stāsta Anna Dukaļska. Bērni saprot, ka vecāki nevar nopirkt jaunas drēbes un samierinās ar to. Atceros, manā bērnībā mēs nenēsājām un nepazinām, mums pat bija aizliegts gērbt mugurā svešas drēbes. Pat fizikulturā nedrīkstējām uzvilkt cita skolēna treniņtērpu, saka skolotāja.

Tomēr ar visu šo nabadzību mūsu bērni mācās, uzsvēr Anna Dukaļska. Pēc pamatskolas absolvēšanas viņi dodas uz vidusskolām, pēc tam daudzi studē. Diemžēl daļa no viņiem var atļauties tikai neklāties studijas, par ko mācību maksa ir mazāka.

Visi pagastā dzīvojošie skolas vecuma bērni iet skolā, par to pagasttiesa ir pārliecināta. Tā rūpīgi seko un ir lietas kursā par tiem, kas pagastu pamet un kas tajā no jauna apmetas uz dzīvi.

Pagasttiesas locekles tomēr priecājas, ka, neskatoties ne uz ko, lielākajā daļā no sabiedrības izdodas saglabāt morālu skaidrību. Pagastā nav nepilngadīgu māmiņu. Līdz šejieni nav nonākusi narkomānija. Bet visvairāk prieks par tām ģimenēm, kas ar gaišu smaidu un labdienu nebaidās ceļā satikt pagasttiesas locekļus.

L.Rancāne

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

PMS PHARMACEUTICAL
MARKETING
SERVICES
Rīga

Vācu farmaceutiskā kompānija **Dr. Wolff** ARZNEIMITTEL konkursa kārtībā aicina darbā

MEDICĪNISKOS PĀRSTĀVJUS

Latgales reģionā

Prasības

- Medicīniskā vai farmaceutiskā izglītība
- Latviešu, vācu un/vai angļu val. prasme
- Autovadītāja apliecība
- Prasme strādāt ar datoru
- tiks vērtēta kā priekšrocība
- Vēlama dzīvesvieta Latgales reģionā

Mēs Jums piedāvājam

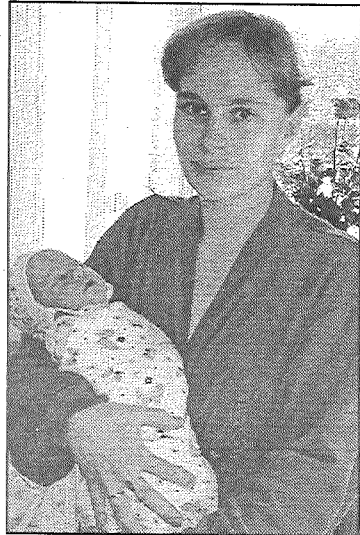
- Radošu darbu mērķtiecīgā un saliedētā kolektīvā
- Progresīvu, konkurētspējīgu atalgojumu

Pieteikuma vēstuli un CV, kā arī izglītību apliecinošā dokumenta kopiju līdz 3.g. 12.novembrim sūtīt uz adresi: A/S "PMS Rīga", Vīlandes iela 1, Rīga LV-1010, ar norādi "Wolff konkursam".

APSVEIKUMI

29. oktobris — Laimonis, Laimis, Elvijs, Elvis, Elva.
 30. oktobris — Adīna, Nadīna, Ulla.
 31. oktobris — Valts, Rinalds, Rinalda.
 1. novembris — Ikars.
 2. novembris — Vivita, Viva, Dzile.
 3. novembris — Ērika, Dagnija.
 4. novembris — Atis, Otomārs, Oto.

Audz laimīgs, mazais!

Katrīnas Grozas meitiņai, kas piedzima 20. oktobrī, vecāki devuši senu un skaistu vārdu — Marija. Katrīna stāsta, ka vārdu izvēlējusies par godu savai vecmammai Marijai, kas viņai palikusi atmiņā ar savu labestību. Katrīnas bērniņa pagājusī vecmamma ar rūpētāi, jo viņas pašas mamma bijusi aizņemta darbā.

Vecmamma palīdzējusi audzināt arī visus pārējos savus mazbērņus.

Katrīna pēc pieraksta ir Rudzātu pagasta iedzīvotāja, bet kopā ar vīru Jāni dzīvo Rīgā, kur Jānis strādā. Bērniņa gaidīšanas laikā viņa bijusi Rīgas medicu uzskaitē, bet īsi pirms dzemdībām pieteikusies pie Preiļu ārstiem. Katrīna ir apmierināta ar savu izvēli. Preiļu mediķi ir labsirdīgāki un saviem pacientiem var ziedot vairāk uzmanības, uzskata Marijas māmiņa. Viņai visvairāk palikusi atmiņā bērnu māsas iejūtība un rūpes par jaundzimušo.

Mazo Mariju un viņas māmiņu jau slimnīcā apmeklēja daudzi apsveicēji ar skaistiem ziedu pušķiem. Marija saņēma pirmo lelli, ko dāvināja viņas brālītis — piecdzīvais Roberts.

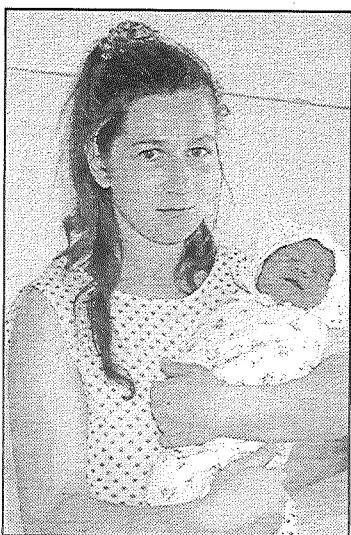
Jaundzimušā papildina vecmāmiņas Veltas kuplo mazbērnu pulciņu, un ir trešais mazbērns vecmāmiņai Nadeždai un vectēvam Vitālijam. Mazulīti paredzēts kristīt Rudzātu baznīcā, bet kūmā būs Katrīnas brālītis ar sievu.

Marijas māmiņa savai meitai vēlēja augt veselīgai un laimīgai. Par palīdzību viņa teica paldies ārstam Jurim Kļaviņam un vecmātei Aleksandrai.

Riebiņu pagasta iedzīvotājas Tatjanas Zagrebajevs dēls piedzima 24. oktobrī. Zēns nosaukts par Vjačeslavu. Puišiņa māmiņa Tatjana stāsta, ka vārdu izvēlējusies vecmāmiņa Faina, kas dzīvo Aglonā. Vjačeslavs ir vecmāmiņas devītais mazbērns. Bet vecvecākiem Poļinai un Vasīlijam tagad auklējami pieci mazbērni. Jaundzimušo puišīti mājās gaidīja viņa tētis Genādijs un vecākais brālītis Konstantīns.

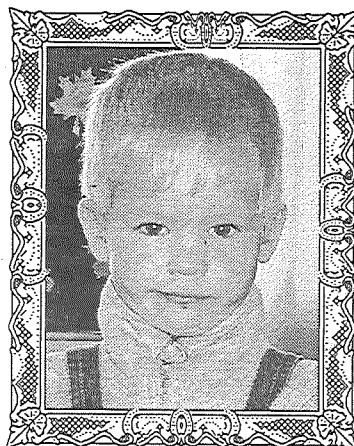
Tatjana teica sirsnīgus pateicības vārdus ārstam Jurim Kļaviņam un pārējiem medicīnas darbiniekiem. Savam bērniņam viņa vēlēja izaugt par labu cilvēku, būt laimīgam, stipram, veselam.

Rudzātu pagasta iedzīvotāju Ivetas un Ilmāra Cakulu ģimenē 23. oktobrī piedzima meitiņa, kas nosaukta par Alisi. Viņai ir vecāka māsiņa Laura, kas iet jau skolā, kā arī gandrīz pusotru gadu vecais brālītis Kristers. Vecmāmiņai Ievai mazulīte ir piektais mazbērns. Kupls mazbērnu pulciņš ir arī vecvecākiem Ilgai un Jānim. Bērniņu kristīs Rudzātu baznīcā.

Iveta teica paldies dzemdību nodaļas kolektīvam par sirsnīgo izturēšanos.

Daudz laimes, mazo gaviļniek!

23. oktobrī trīsgadnieku pulkam piepulcējās bērnu māte «Pasaciņa» audzēkne NAURIS VIGULIS. Viņš ir ļoti kustīgs, taču vienlaikus arī ļoti mīlīgs un maigs zēns. Nauris ir zinātkārs, vienmēr interesējas par jauno, grib zināt kāpēc notiek tieši tā, kā notiek. Grupiņā viņš labprāt zīmē, krāso un līmē, darbiņi iznāk skaisti. Parasti zēnu no dārziņā izņem vecmāmiņa un vectētiņš, bet īpaši priecīgs zēns ir, ja mājiņieki pēc viņa ierodas ar automašīnu, jo Naurim ļoti patīk vizināties.

ARTIS CIMDIŅŠ («Pasaciņa») ir dzimis 24. oktobrī, šogad viņš nosvinēja skaisto piecu gadu dzimšanas dienu. Artis ir kluss un darbīgs zēns, viņam patīk tehnika — mašīnas, traktori, piekabes un motocikli. Papīru lietas — zīmēšana un rakstīšana — zēnam nešķiet tik aizraujošas. Grupiņā viņš labprāt darbojas arī ar celtniecības materiāliem — klučiem un lego, bet nākotnē domā kļūt par policistu, kurš «cietinās» zagļus.

Pirmā diena mājās

Atgriešanās mājās kopā ar jaundzimušo ir satraucošs brīdis. Atgriešanās mājās liek mātei apjaust, kādu atbildību viņa uzņēmusies. Kā izsakās daži autori, «atgriešanās mājās var radīt mātei sajūtu, ka «medusmēnesis ir beidzies»». Drošā sajūta, ka tepat blakus atrodas palīdzība — pat tad, ja to nekad nav ievadījies, — tagad ir zudusi. Kaut gan mēdz gaidīt, ka mājās atgriezies, jaunā māte būs laimīga un pacilāta, bieži līst asaras.

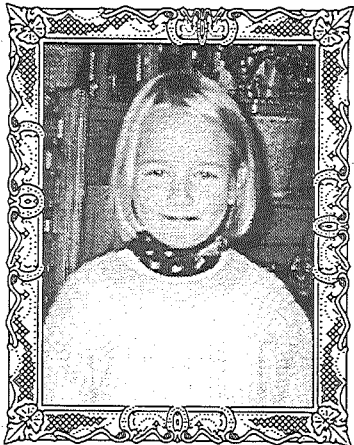
Grūtības sagādā arī pirmās dienas ciemiņi, it sevišķi tad, ja tie gaida, ka tiks ieturēta kopīga maltīte, kaut vai kopā iedzerta kafija. Dzirdot durvju zvanu, nereti tik ļoti gribas atgriezties gulēt. Tuva drauga vai radnieka apciemojums gluži pārsteidzošā kārtā var izraisīt drīzāk asaru plūdus nekā smaidus un smieklus. Šī brīža fiziskais, emocionālais un praktiskais spriegums ir tik liels, ka šādas šķietami neiederīgas izjūtas un to izpausmes ir gluži izplatītas, saprotamas un pieņemamas. Centieties uzņemties pēc iespējas mazāk papildu pienākumu. Pieņemiet palīdzību, ko jums piedāvā, pat tad, ja liekas, ka jūs tiktu galā pati. Agrākajos laikos lielās, sazarotās ģimenēs palīdzība vienmēr bija pieejama un tā nemaz nebija jālūdz. Šodien mātēm ir vajadzīga tā pati palīdzība, bet diemžēl tā ir jāmeklē un jālūdz. Liels palīgs bērna kopšanā var būt tēvs. Tikai atcerieties —

māte jau daudz ko ir iemācījusies slimnīcā, bet tēvam tas viss vēl jāapgūst. Arī viņš tikpat maz zina par bērna kopšanu kā jūs, un viņu tāpat mātē šaubas un nedrošība par savām tēva spējām. Un tomēr viņa atbalsts un uzmuntrinājums šajā laikā ir neatsverams.

Sabiedrības spiediens uz māti izpaužas arī gaidās, lai viņa prasnīgi tiktu galā ar bērna kopšanu. Sieviete negribas atzīt citiem, ka klājas grūti. Viņa jūt, ka jārada gaidītais iespaids — tieku galā, viss ir lieliski —, bet iekšējā nedrošība, to sakot, vēl vairāk liek mocīties pretrunās. No draugiem un radniekiem būtu jāsaņem saprotoša attieksme un atbalsts, kas ļautu pārvarēt pirmo nedēļu grūtības.

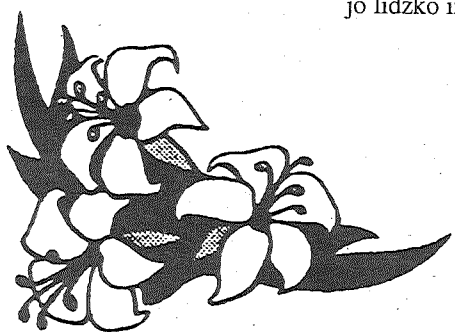
Pastāstot otram cilvēkam par savām raizēm, bailēm vai grūtībām, nereti atklājas, ka arī citi ir pārdzīvojuši vai pārdzīvo to pašu. Piemēram, tādas izjūtas kā «Es nezinu, ko iesākt, kad bērns raud un jūtos tik bezpalīdzīga», jauno māšu vidū ir ļoti izplatītas, taču tās ļoti grūti paust vārdos. Ja citi saprot jūsu izjūtas un ja jūs aptverat, ka neesat vienīgā tāda, ka neesat ne īpatne, ne «jukusi», — tas vien jau dod ievērojamu atvieglojumu. Vainas apziņu nereti novērš uzticamu draugu saprotoša izturēšanās pret jūsu pārdzīvojumiem.

(Pēc ārzemju preses materiāliem)

VIKTORIJA ČIPĀNE («Rūķi») trīs gadu dzimšanas dienu svin tieši šodien. Pēc dabas viņa ir ļoti kustīga, nav no tiem, kas sēž malīnā. Vikai patīk spēlēties ar lellēm, ģērbt tās, likt gulēt. Arī pati mazā meitenīte labprāt guļ dienas dārziņā, un audzinātāja teic, ka viņa aizmiegt ātri un guļ labi. Viktorija visus grupas bērnus sauc vārdā, ir draudzīga un labprāt dejo līdzko izdzird mūziku.

24. oktobrī septiņi gadi palika SABĪNEI VUCENAI («Rūķi»). Sabīne dzīvo laukos, Jersikas pagastā, kur ir svaigs gaiss un daudz interesantāka dzīve nekā pilsētā. Laukos ir suņi un kaķi, bet no meža ciemos nāk pat lapsas. Viņas gan parasti dodas uz kūti, jo kāro nočiept kādu vistu. Sabīnei ir vairāki kaķi — Miķis, Pinčels un Vepriņis, kurš ir pats jaunākais un mīl paslēpties Sabīnei azotē. Sabīnei ir arī divas lielas māsas — Ilze un Dace. Mazā jubilāre teic, ka nākotnē gribētu dzīvot laukos, par ko strādās, viņa vēl nezina, toties ļoti gribētos aizbraukt uz Dāniju. Sabīnei patīk nēsāt grezentiņus, bet uz dārziņu katru dienu līdz tiek paņemta kāda mīļlietiņa. Pateicoties Sabīnei, grupiņā visu vasaru ir krāšņi ziedi, bet rudenos viņa nereti ierodas dārziņā ar ābolu grozu.

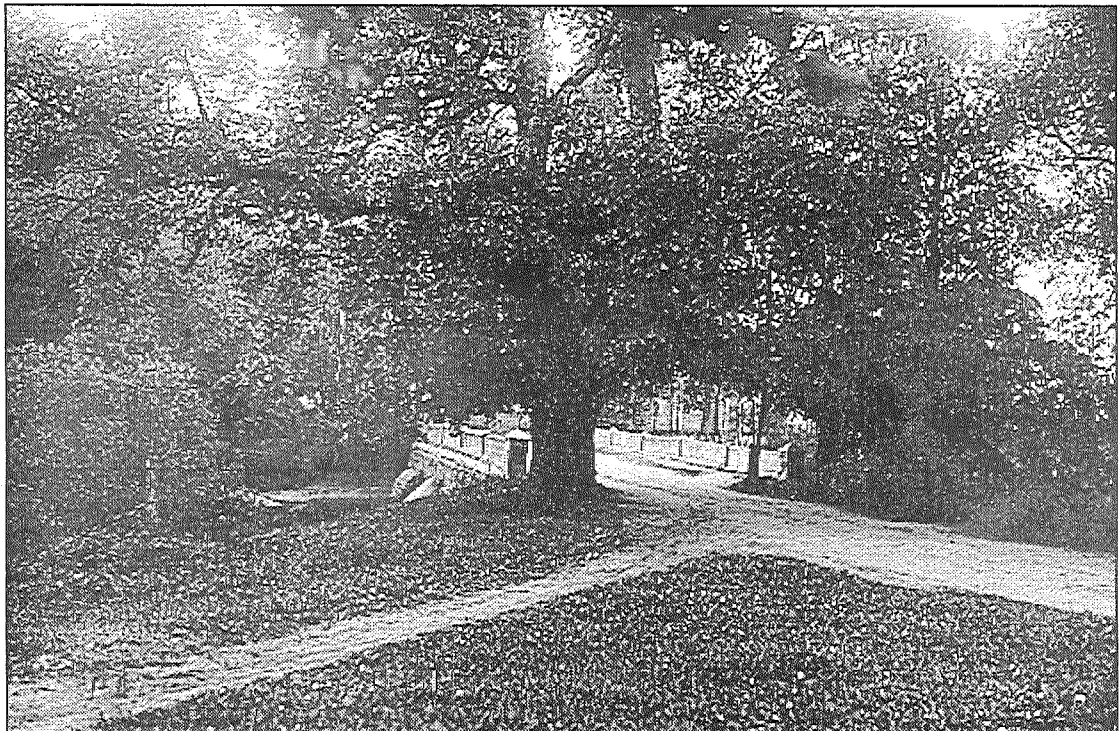

VĒSTURE

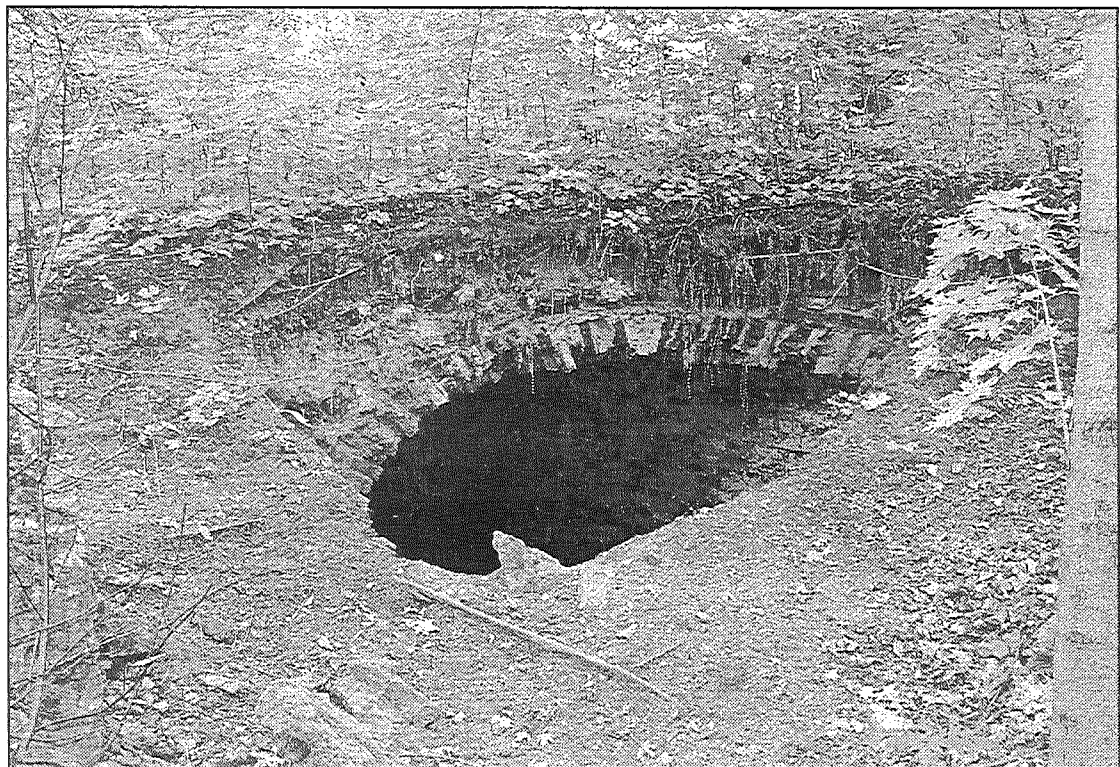
Pa Raiņa bulvāri — vēstures ceļos

● Pagājušā gadsimta sešdesmitie gadi. Pienotava strādā ar pilnu jaudu, pa parka celiņu šurpu turpu brauc mašīnas. Šo fotogrāfiju muzeja rīcībā nodeva Paulina Vanaga (otrā no labās), kura pati toreiz strādāja pienotavā.

● Skats uz Raiņa bulvāri pie zirgu stalliem. Sen vairs nav kuplā ozola. Arī gleznainais tiltiņš septiņdesmit gadu gaiā pārvērties vienkāršā betona caurtekā.

● Vecie pussabrukušie Preiļi pils pagrabi ar savām pasakām par noslēptajiem zelta podiem un slepeno eju uz Anspoku medību pili tagad spēj vilināt droši vien tikai visdrosmīgākos bagātību meklētājus. Foto: M.Rukosujevs

Katrai lielai vai mazai pilsētai ir kāda iela, kas vietējos iedzīvotājos un pat svešos tulumniekos asociējas ar ko īpatnēju, tikai un vienīgi šai pilsētai raksturīgu un neatkārtojamu. Preiļiem tāda iela noteikti ir Raiņa bulvāris.

Tas ir zīmēts un filmēts, par to nerēti dzejoļi un komponētas dziesmas. Pa Raiņa bulvāri pirmajās siltajās pavasara dienās pastaigājas māmiņas ar saviem mazulītiem. Ievu, kastaņu un liepziedu maržu dūmakā savu laimi te meklē iemīlējušies. Rudeņos skolā bērnu ciņas par to, kuram kabatas pilnākas ar zilēm un kastāņiem. Bet ziemā Raiņa bulvāris ir pirmais, kur dubļu šļakatas pārvēršas mirdzošā sniegā. Teikas un nostāsti par Preiļu parku un tajā uzceltajām senajām ēkām tikai piedod kādu asu piedzīvojumu pipariņu ielas visumā romantiskajam noskaņojumam.

Septembra sākumā preiļieši piedalījās Raiņa bulvāra svētkos. Svētku godam un plaši, rādot, cik gudri, talantīgi un daudzpusīgi cilvēki ik dienas sper savus soļus zem simtgadīgajām liepām. Pēc svētkiem arī radās doma ielūkoties Preiļu vēstures un mākslas muzeja krājumos, papētīt materiālus, kas glabā liecības par senām dienām. Par tik senām dienām, kad resnās bulvāra liepas bija gana rikstes tievumā un lunkanumā. Tā taču kādreiz bija, vai ne?

Diez vai būšu patiesa apgalvodama, ka pilnīgi visi Preiļu iedzīvotāji zina visu par Raiņa bulvāri. Arī man pašai prātā neienāca, ka bulvāris nav tikai tie pārsimts metri, kur ielas vienā galā baznīca, bet otrā — no tādiem pašiem sarkaniem ķieģeļiem mūrētie parka vārti, kas ir viens no pilsētas atpazīstamības simboliem. Izrādās, arī

kapliča parkā, vecie muižas zirgu stalli, kas visai attāli norāda uz seno godību, un bijusī pienotava ar vairākām dzīvojamām mājām turpat kaimiņos ir piederīgas Raiņa bulvārim. Vienīgi vārtsarga namiņš, kur tagad atrodas Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs, nez kādas likteņa ironijas dēļ ticis pieskaitīts Paulāna ielai, lai gan tādā veidā pārtrauc bulvāra gludo gaitu no baznīcas līdz piliņ.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša mūs ved rādīt Raiņa bulvāra beigas. Pēc pāris desmitiem metru jau atrodas Preiļu pils, kādreizējais pilsētas lepnums, ko arhitektūras speciālisti pieskaita pie interesantākajām 19. gadsimta vidū un trešajā ceturksnī tapušajām Tjūdorū neogotikas celtnēm ne tikai Latgalē, bet visā Latvijā. Muzeja direktore apstājas pie kļāvām un dažādiem sīkiem kociņiem apauguša uzkalniņa un rāda, te, lūk esot pēdējā būve uz Raiņa bulvāra — vecie trešās pils (tagadējā pils — pēc kārtas ceturkā) pagrabi. Ja pienāk tuvāk un uzmanīgi ielūkojas krūmu biežnā, cauri pussabrukušiem mūriem un koku saknēm viņnā galā var manīt gaismu spīdam. Īstenie preiļieši zina stāstīt, ka pirms gadu desmitiem vietējie puikas pavisam droši devušies iekšā apslēptu kungu mantu meklēt.

Runā, ka arī mūsdienu ziķeri dažreiz ļaujoties riskam un liēnot pussabrukušajā būvē, kas tagad turas tikai uz cauraugšajām koku saknēm. Tas nu gan nav prāta darbs... Ir jāpiekrīt muzeja direktorei, ka pilnīgā postā aizlaista interesanta būve. Tagad tur nekas nav glābjams, atliek vienīgi gādāt par to, lai bērni savā neapdomībā tur nelīstu iekšā.

Turpat blakus atrodas ēka, kas sešdesmit un septiņdesmitgadīgajai pilsētnieku paaudzei asociējas

Preiļu zirgu tirgus pēc Daugavpils bija otrs lielākais. Gadatirgus notika tikai reizi gadā — aprīlī. Tad no Orlas zirgu audzētavām atveda zirgus. Tie bez dresūras uzreiz varēja iet darbā.

Preiļos bija populāra zirgu mīšana un tirgošanās. Te pirmo vijoli spēlēja čigāns Vinca. Gadījās, ka lētīcīgākie zemnieki palika bez naudas un ar nederīgu vilcēju. Trešdienās tika ievests pārdošanai ap 10-15 govju, sezonā tika ievesti pārdošanai ap 100 teļu, kuri Preiļos bi-

ja sevišķi lēti, jo vietējā noieta bija maz, bet sūtīšanai uz Rīgu caur Līvāniem transports neizdevīgs. Tāpēc teļa vērtība bija ādiņa un drusku naudas par gaļu.

Tirgū galvenais pārdodamais produkts bija barankas, kuras uz lieliem «oplotiem» tika vestas kā lieli siena vezumi un izpārdotas. Bija vairāki «baranočniki», galvenie — Zimovi un Gruzniņi, bet «prjaničniki» — Salceviči, kuru ražojumi bija augstākā labuma un arī lēti.

No J.Elsta atmiņām

ar veco pienotavu. Pašlaik tur ir tā sauktā sociālā māja, kur izmīnāti tie Preiļu iedzīvotāji, kuri nespēj, bet dažs varbūt arī negrib, uzturēt labiekārtotus dzīvokļus. Jāsaka, labi, ka tā. Pašvaldības ieguldītie līdzekļi, remontējot māju sociālajiem dzīvokļiem, nav ļāvuši laika zobam ieģrauzties pārāk dziļi. Taču kādreiz glītās mūrētās kāpnītes jau apdrupušas, šur tur manāmas pazīmes, ka iemītniekiem māja nozīmē tikai jumtu virs galvas.

Blakus redzamas vairākas individuālās dzīvojamās mājas. Atliek tikai pabrīnīties, kad un kādā veidā tās uzradušās te, parka vidū. Acimredzot bija laiks, kad tādas

lietas varēja kārtot, neskatoties uz to, ka būvniecība notika valsts aizsargājama objekta teritorijā.

Dodoties uz pilsētas centra pusi, tuvojoties muižas zirgu stalliem, no kuriem palikušas iekonservētas, bet tomēr tikai drupas. Stallu priekšā, kur baronu laikos bija gluds zālājs ar grantētu celiņu, kas, apmetot loku, aplī savienoja stali un pili, tagad plekšīšos sadalīts mazdārziņu īpašniekiem. Arī koki un krūmi aizņēmuši savu daļu. Vai tiešām nebūs neviena pilsētas saimnieka, kas pamanītu, cik nejdzīgi un nevietā ir pusaizaugušie dārziņi? Kartupeļu vagām jāatrod cita vieta, krūmi jāizcērt, brikšņi jāizvāc, un skatam at-

klāsies jauka ainava.

Pēc muzeja rīcībā esošajiem materiāliem var secināt, ka muižas stalli celti nedaudz vēlāk kā pati pils, tas ir, 19. gadsimta otrajā pusē. Tā ir īpatnēja laukakmeņu mūra ēka, kas sastāvēja no trim kopā savienotiem korpusiem un noslēdza pils pagalmu. Virs durvīm bijušas kokā grieztas zirgu galvas, ko daudzi vēl atceras. Celtnē pārsvarā izmantoti neogotikas elementi.

L.Kirillova

Izmantoti Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja dokumenti un fotogrāfijas.

Turpinājums nākamsestdien.

Vai jūs izvēlaties Latvijas preci?

Jelena Tesnova, friziere Preiļos:
— Izvēlos Latvijas trikotāžu, bet no kosmētikas līdzekļiem dodu priekšroku Krievijā ražotajiem. Sadarbojos ar vienu firmu. Pērku Latvijas produktus, Latvijā ražotus veļas izstrādājumus.

Vienmēr dodu priekšroku mūsu valstī ražotiem saldumiem.

Marija Ivanova, pensionāre no Preiļiem:
— Noteikti. Gaļu, makaronu izstrādājumus, putraimus, saldumus, zivju konservus. Ļoti patīk vietējie putraimi, piecu graudu izstrādājumi. Arī saimniecības un higiēnas

preces, izņemot šampūnus, pērku tādas, kas ražotas Latvijā. Diemžēl nav Latvijā ražota apģērba, jāpērk ievestais no citām valstīm.

Vija Grauze, mūzikas skolotāja Preiļos:

— Galvenokārt izvēlos Latvijas preci. Sevišķi tas attiecas uz pārtikas produktiem. Tie ir svaiģāki, jo ražoti tepat uz vietas, tajos ir mazāk konservantu un citu kaitīgu vielu. Tie ir garšīgāki. Arī savi ražotāji jāatbalsta. Cenšos izvēlēties arī savā rajonā gatavotus produktus, piemēram, Līvānos ceptu maizi, Preiļos ražotu sieru. Pērku arī «Dzintara» šampūnu.

Jānis Cakuls, zemnieks no Rudzātiem:

— Pārsvārā pērku Latvijas ražojumus. Galvenokārt tie ir produkti. Uzskatu, ka tie ir ekoloģiski tīrāki. Pērkot vietējo preci, mēs atbalstām arī savus ražotājus.

Arī nauda apgrozās pašu valstī. Bet no rūpniecības precēm veikalos ir maz tādu, kas tapušas mūsu valstī. Lielākoties apģērbi, sadzīves tehnika, elektropreces ir importēti.

Guntis Kalvāns, bezdarbnieks no Rušonas pagasta:

— Noteikti izvēlos Latvijā ražotas saimniecības un pārtikas preces. Man liekas, ka pašu valsts preces ir labākas. Ja man jāpērk saldumi, tad dodu priekšroku Rīgā ražotiem.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Drošs skats nākotnē

Noguldījumiem
7,6%
līdz 31. decembrim

Terminnoguldījums

Ozols

Parūpējieties par savu un savas ģimenes iekrājumu drošību, noguldot naudu vienīgajā valsts komercbankā Latvijā.

Izmantojot terminnoguldījumu "Ozols", jūs varat:

- iegūt pārliecību par iekrājumu drošību;
- saņemt paaugstinātas procentu likmes;
- atvērt kontu bez maksas;
- noguldīt arī nelielas summas.

Hipotēku banka
Tavas valsts banka

Zvaniet pa bezmaksas tālruni 8000100.

Preiļi: Brīvības iela 2, tālr. 5307062; Daugavpils: Viestura iela 2, tālr. 5427931; Jēkabpils: Brīvības iela 116, tālr. 5281602; Krāslava: Sv. Ludviķa lauk. 3, tālr. 5626062; Madona: Saules iela 21, tālr. 4821655; Rēzekne: Atbrīvošanas aleja 139, tālr. 4624532

SIA «RNS-D» piedāvā vairum un mazumtirdzniecībā par īpašu cenu:

motoreļļas M10G2 un M10G2K — 0,32 Ls/litrs, tosolu A-40M un vējstikla šķidrums (līdz -21°) — 0,35 Ls/litrs.

Vairumpircējiem — atlaides. Piedāvājam arī citu veidu motoreļļas, kā arī dažādas smērvielas. Iespējama piegāde.

Mēs gaidām Jūs — Līvānos, Dzelzceļa ielā 19 un SIA «RNS-D» degvielas uzpildes stacijās:

— DUS «Preiļi» Preiļu pag., «Litavnieku sādžā»
— DUS «Galēni»
— DUS «Pelēči»

Tālr. 5307147, mob. tel. 9257169, 9405844.

Šī gada 9. novembrī plkst. 13.00 Rudzātu speciālās internātskolas 20 gadu jubilejas svinības. Aicināti piedalīties skolas absolventi un bijušie darbinieki, līdzīgi ņemot groziņu. Dalības maksa Ls 1. Izziņas pa tālr. 53 78295 vai mob. tel. 9164671.

SIA «Preiļu celtnieks»
IZIRĒ telpas
Preiļos, Celtnieku ielā 2.
Kontaktālr. 53-22730.

RUDENS, ZIEMAS CENAS!

IU «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19 (Ubaglīci pie pilsētas stadiona) izgatavo melnā granīta pieminekļus, apmales un melnās betona apmales. Pasūtīt pieminekli no Ls 70 — betona melnā apmale par brīvu! Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

SIA «AIB» pērk liellopus, zirgus, jaunlopus, aitas, cūkas. +12%, +18%. Tālr. 4871185, 9478728, 9445135, 4871804.

Pārdod

BMW-323 i, 1984. g. Tālr. 9484697;

3 istabu dzīvokli Liepu 6. Tālr. 21704;

3 istabu dzīvokli Aglonā. Tālr. 9278799;

māju ar zemi (6 ha) Riebiņu pagasta Kaušā. Ir zemesgrāmata. Tālr. 53-24102;

zemi, mežu (bērzs). Tālr. 9412692 pēc 17;

kviešu klijas, prosas, miežu, kviešu maisījumu ar piegādi. Tālr. 9244301, 9127134;

grūnsnu teli. Tālr. 38716.

Perk

govi. Mob. tel. 9282340.

Meklē darbu

bilancspējīga grāmatvede. Tālr. 9412692 pēc 17.

«LN TIMBERS» SIA pērk lapu koku zāģbaļķus, īpašumā mežus, cirsma. Labas cenas. Tūlītēja samaksa. Tālr. 6532422.

«B» kategorijas autovadītāju kursi «Autoskolā Līvāni» Līvānos, Zaļā 6-46. Nodarbību sākums 27. oktobrī plkst. 17.00. Tālr. 43505, mob. tel. 9609226.

Pērk ZĀGBALKUS: bērza (diam. no 22 cm), oša (diam. no 22 cm), ozola (diam. no 26 cm). Apmaksa uzreiz, ir savs transports. Tālr. 9148207.

Pērk jaunaudzes un izcirtumus īpašumā.
Tālr. 9817014.

Sertificēts TAUTAS DZIEDNIEKS ekstrasesns Zigrīds Liede pieņems pacientus Līvānos, kultūras namā 31. oktobrī, 7., 14., 21. novembrī no 9.00 līdz 13.00. Pieteikties pa tālr. 9656936, 6578374.

Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, piena telus, cūkas dzīvsvārā un galu. Tālr. 55743, mob. tel. 9199314.

Sirsniņi pateicos ārstei Irēnai Vaivodei un medmāsai Irēnai Kokinai par pieliktajām pūlēm un darbu Bronislavas pedējos dzīves mēnešos. Paldies Preiļu draudzes deķānam Jānim Stepiņam, radiem, draugiem, kas kopā ar mums dalīja bēdu smagumu un piedalījās mātes izvadīšanā pedējā gaitā.

Anna Bukā

Atvadu bridī raud pelēka diena, Krāsainas lapas sedz noietās takas. Skumju bridī, lai mūsu klusa, bet patiesa līdzjūtība Imeldai Vucenai, TĒVU pāragri zaudējot.

Darba biedri

Ai, vējiņi, kam nolauzi Rakstīto ozoliņu...

Skumstam kopā ar audzinātāju Inetu Ivanovu, TĒVU smiltajā guldot. PVG 2.a kurss

Jā, no tālumiem Tikai šis tālums Vistālākais, Tikai pēc šķiršanās šis Nekad vairs tikšanās nav. Izsakām dziļu līdzjūtību skolotājai Inetai Ivanovai, no TĒVA atvadoties. Preiļu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

...un balti vēji klusām meža malā stāv, jo tiem nav atļauts tevi šodien modināt... Klusi skumstot un jūtot līdzī sāpēs, esam kopā ar Rihardu Klušu, no TĒVA uz mūžu atvadoties. Preiļu rajona policijas pārvalde

Nokrīt lapa, izdeg svece, Aplūst tēva valodiņa. Skumju bridī dalām sāpju smagumu un izsakām visdziļāko līdzjūtību Valentīnai Krīvānei, TĒVU kapu kalnā pavadot. Aglonas internātgimnāzijas 8. klases skolēni un vecāki

Tēt, tu esi pelnījis Ka mēs noliekam, lai mirdz Tajā vietā, kur tu dusi, Ziediem līdzī daļu sirds. Dalām bēdu smagumu ar Valentīnu un Māru, no TĒVA uz mūžu atvadoties. Darba biedri Aglonas internātgimnāzijā

Sis rudens ir savādāks, Jo tētis no dzīves aizgājis. Izsakām dziļu līdzjūtību Janīnai Šeļegovičai sakarā ar TĒVA nāvi. Preiļu rajona izglītības pārvaldes kolektīvs